ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI

FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси газетаси

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

СЕШАНБА, ПАЙШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

10 ноябрь, сешанба 1998 йил №130(631)

Ушбу сонда:

2
БИР ФАРМОН ШАРОФАТИ

3
ҲАР БИР ОДАМ — ЎЗИЧА ОЛАМ

4
ДУРДОНАНИНГ БОҒЧАСИ ЁПИЛМАЙДИ

Самарқанд вилоят Кенгаши сессияси

9 ноябрь куни Самарқандда халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди. Унда вилоятдан сайланган Олий Мажлис депутатлари, республика вазирлик, қўмита, уюшма ва идоралари раҳбарлари, шаҳар ва туман ҳокимлари қатнашди.

Сессияда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари кейинги йилларда вилоятда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, қишлоқ хўжалиги, қурилиш ва тарихий обидаларни тиклаш, ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш борасида бир қатор ижобий ўзгаришларга эришилганини, айниқса пахтачилик ва ғаллачиликда муайян муваффақиятлар қўлга киритилганини таъкидлади.

Шу билан бирга, эришилган ютуқлардан боши айланиб қолган айрим раҳбарларнинг хатти-ҳаракатлари вилоят аҳолиси ўртасида ҳаққоний эътирозларга сабаб бўлди. Маҳаллий раҳбарлар орасида қариндош-уруғчилик, ошна-оғайнигарчилик каби иллатлар авж олди.

Йўлбошчимиз янги замон, янги турмушимизга ёт бўлган бундай иллатларнинг туб илдизи адолат торозиси бузилганлигида эканини таъкидлади. Улардан фориғ бўлиш учун барчамиз мамлакатимизнинг буюк келажаги йўлида, эл-юрт ғамида ёниб яшашимиз лозим, деди Президент.

Сессияда ташкилий масала кўриб чиқилди. Алишер Мардиев ўз аризасига биноан вилоят ҳокими вазифасидан озод этилди. Депутатлар Президент Ислом Каримов тавсиясига биноан Тошкент вилояти ҳокими вазифасида ишлаб келаётган Эркин Рўзиевни Самарқанд вилояти ҳокими этиб тасдиқладилар.

Сессияда Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т.Алимов, Н.Жўраев, У.Худойқулов, Бош вазир ўринбосарлари Б.Ҳамидов, Б.Олимжонов, М.Усмонов, В.Чжен, Президентнинг матбуот котиби А.Зиёев иштирок этди.

Беҳзод УСМОН,
Ҳамза ШУКУРОВ,
ЎзА мухбирлари.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

Э.М.Рўзиевни Самарқанд вилоятининг ҳокими этиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93 /12 банди/ ва 102 моддаларига мувофиқ Эркин Маҳмудович Рўзиев Самарқанд вилоятининг ҳокими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 9 ноябрь

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

А.М.Мардиевни Самарқанд вилоятининг ҳокими вазифасидан озод этиш тўғрисида

Алишер Мардиевич Мардиев ўз аризасига биноан Самарқанд вилоятининг ҳокими вазифасидан озод этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 9 ноябрь

ОЛАМДА НИМА ГАП?

А Л - Қ У В А Й Т. БМТ Хавфсизлик Кенгаши Ироққа нисбатан иқтисодий жазо чораларини бекор қилмас экан, мамлакат ҳукумати бу ердаги оммавий қирғин қуролларини йўқ қилиш бўйича БМТ махсус комиссияси билан ҳамкорликни бошламайди. Ироқ Бош вазирининг ўринбосари Тариқ Азиз шундай баёнот берди.

«Биз тутган йўл қатъийдир, БМТ Хавфсизлик Кенгаши 687 рақамли резолюциясини бажаришга киришмас экан, биз қароримизни ўзгартирмаймиз», деб таъкидлади Т.Азиз. Мазкур резолюцияда Ироқ қуролсизланиш бўйича халқаро ҳамжамиятнинг барча талабларини бажарса, унга нисбатан қўлланилаётган иқтисодий жазо чораларининг бекор қилиниши кўзда тутилган.

* * *

М Е Х И К О. Мексикада «Митч» довулидан зарар кўрган Марказий Америка мамлакатларига инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш учун аҳолидан маблағ йиғиш бўйича умуммиллий тадбир бошланди. Шу муносабат билан мамлакат президенти Эрнесто Седило фуқароларни Марказий Америка мамлакатлари билан бирдамликка чақирди.

«Митч» довулидан, айниқса Гондурас, Никарагуа, Салвадор ва Гватемала катта зарар кўрган. Қийин дамларда Мексика мазкур мамлакатлардан бир неча бор инсонпарварлик ёрдами олган эди. Энди навбат - мексикаликларники, дейилади Президентнинг халққа мурожаатида.

Расмий маълумотларга қараганда, табиий офат оқибатида мазкур минтақада 11,5 минг киши нобуд бўлган, 19 мингдан ортиқ киши бедарак йўқолган. Қарийб уч миллион киши бошпанасиз қолган.

* * *

Д Е Ҳ Л И. Ҳиндистоннинг Кисан Нагар шаҳридаги беш қаватли бинонинг қулаши 18 кишининг ўлимига сабаб бўлди. Яна шунча киши касалхонага ётқизилди.

Маълумотларга қараганда, фожеага бинонинг нобоп жойга қурилгани сабаб бўлган. Айни пайтда қутқарувчилар вайрона остидан 14 кишининг жасадини олиб чиқди, тахминларга кўра яна тўрт киши хароба остида қолган. Уларнинг аксариятини аёллар ва болалар ташкил этади.

* * *

П Е К И Н. Хитой ҳуқуқ-тартибот хизмати ходимлари мамлакат пойтахтида аҳолидан бир неча юз миллион юанни товламачилик йўли билан ўзлаштирган жиноий гуруҳни қўлга олди. Гуруҳ бошлиғи 41 ёшли тайванлик Ни Вэнлян эканлиги аниқланди.

Товламачилар «Сиода» брокерлик фирмасини сотиб олган ва катта фоиз эвазига пекинликларнинг маблағини жалб эта бошлаган. Улар шундай йўл билан 500 миллион юан / 62 миллион АҚШ долларига тенг/ йиғиб олган. Жиноятчилар бу маблағнинг муайян қисмини хорижга олиб чиқиб кетишга ҳам улгурган.

/ЎзА/

ОҚҚАН ДАРЁ— БАРИБИР ОҚАДИ

Қадим Хитой нақлларидан бирида «Ўтмишдан кўзини узмаган одамгина келажакка ета олади», дейилади. Юртимизда кейинги вақтларда содир бўлган оламшумул воқеалар - Имом ал-Бухорийнинг 1225 йиллик, Аҳмад ал-Фарғонийнинг 1200 йиллик таваллуд тўйлари ва ниҳоят ЮНЕСКО Ижроия Кенгашининг куни кеча ўтказилган 155-сессияси якуний йиғилиши мазкур нақл нафақат якка шахсларга, балки бутун мамлакатларга ҳам тааллуқли эканлигини кўрсатмоқда.

Юртбошимиз Ислом Каримов мазкур анжуманда сўзлаган нутқида «Мен маданият ва маърифат дунёни жаҳолат ва ваҳшийликдан, диний ва миллий экстремизмдан, этник қарама- қаршилик, минтақавий можаро ва урушлардан сақлай олишига ишонаман... Кириб келаётган XX1 асрда дунёни маданият ва маънавият қутқаради, деб айтган бўлардим», дея алоҳида таъкидлади.

Бу сўзларда ўтмишдан кўзини узмаган ҳолда келажак сари дадил одимлаётган Ўзбекистоннинг ички ва ташқи сиёсати негизи, тамал тоши мужассам эканлигини англаш қийин эмас. Зотан, миллатнинг қадрини тиклаб, қаддини кўтармасдан туриб, уни келажак сари бошлаб бўлмайди.

Мамлакатимизда олиб борилаётган ишларнинг ҳаммаси шундан далолат бериб турибди. Буюк муҳаддис Имом ал-Бухорий, қомусий аллома Аҳмад ал-Фарғоний таваллуд тўйларининг умумхалқ байрамига айланиб кетгани эса танланган йўлнинг тўғри эканлигини кўрсатди. Ўзининг буюк тарихига ошно бўлиш баробарида, жаҳон миллатлари сафида ўрни қандай эканига яна бир бор амин бўлган халқимиз ЮНЕСКО анжумани пайтида бундай ҳуқуқимизни дунёнинг бошқа халқлари ҳам тан олаётганининг гувоҳи бўлди. Зотан, донишмандликда ҳеч кимдан қолишмайдиган халқимиз «Оққан дарё барибир оқади», деб бежиз нақл қилмаган.

Дунёдаги энг нуфузли халқаро ташкилотлардан бири бўлган ЮНЕСКО анжуманининг Ўзбекистонда ўтказилиши шунчаки бир ҳодиса эмас. Бундай тадбир ЮНЕСКО учун ҳам ноодатий ҳолдир. Ўзининг эллик йиллик фаолияти давомида дунёда тинчликни сақлаш учун фан, маданият ва таълим соҳасида ҳамкорликни шиор қилиб олган халқаро ташкилот бу билан Ўзбекистонга нисбатан ўз ҳурмат-эътиборини амалда намоён қилди. XX1 асрда тинчликни асраш маданиятининг йўлларини ишлаб чиқиш мақсадида йиғилган анжуман иштирокчилари жаҳон маданиятининг бешикларидан бири бўлган Ўзбекистондаги бу йиғилиш амалий аҳамиятидан ташқари, рамзий маъно ҳам касб этишини қайта-қайта таъкидладилар.

Анжуманга йиғилган жаҳон фани ва маданиятининг атоқли намояндалари, таниқли жамоат ва сиёсат арбоблари «Тошкент декларацияси»ни қабул қилдилар. Унда келгуси минг йиллик арафасидаги тинчликпарвар кучлар «Тинчликни асраш маданияти йўлида» деган жамловчи шиор остида ҳаракат этиши лозимлиги тавсия этилди. Дунё табиий ва инсон қўли билан яратилган тўфонлар ичра турган замонда МАДАНИЯТга эътибор қаратилиши, тинчлик маданияти ҳақида гапирилиши ҳам ғоят улкан рамзий ҳамда амалий маънога эгадир.

Матбуот саҳифаларини варақлаган киши, кўпинча, дунё давлатлари, айниқса, МДҲга аъзо мамлакатлар ўз иқтисодий аҳволини ўнглаш ташвиши билан яшаётгани ҳақидаги хабарларни ўқийди. Албатта, Ўзбекистон ҳам бундай ташвишлардан холи эмас. Ечимини кутаётган муаммоларимиз кўп. Лекин кундалик ташвишларга ўралашиб, асрлар давомида шаклланган маънавий меросимизни, келажак орзусини унутиб қўяётганимиз йўқ. ЮНЕСКО анжумани Ўзбекистон фақат ўтмишдаги мерос ва қадриятларни тиклаш йўлидагина эмас, келажак дастурларини ишлаб чиқиш бобида ҳам кўпчиликка ўрнак бўларли ишларни амалга ошираётганини намойиш қилди.

Шу дамгача ЮНЕСКО билан ҳамкорликда буюк бобомиз ҳазрат соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллиги, буюк аллома Мирзо Улуғбекнинг 600 йиллиги, Имом ал-Бухорий ва Аҳмад ал-Фарғонийнинг таваллуд тўйлари, Бухоро ва Хиванинг 2500 йиллиги, «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали, X11 халқаро Тошкент кинофестивали каби тадбирлар ўтказилди. ЮНЕСКОнинг «Дунё хотираси» китобига ислом дунёсининг энг муқаддас китоби бўлган Усмон Қуръони муқаддас манбаларнинг энг қадимийси сифатида ёзиб қўйилди, йигирмадан зиёдроқ кинофильмимиз дунё мероси сифатида рўйхатга олинди. Келгуси йили эса жамики туркий халқлар ўзининг муштарак мероси сифатида эъзозлайдиган «Алпомиш» достонининг минг йиллиги кенг тантана қилинади. Қадимий Термизнинг 2500 йиллик тўйига тайёргарлик бошланди...

Жаҳон ҳамжамиятидаги тараққийпарвар кучларнинг юртимизда амалга оширилаётган ишларни муносиб баҳолаётганини «миллион-миллион кишилар онгида интеллектуал тафаккур ва инсоният ўз тарихи мобайнида яратган маънавий мерос, юксак инсонпарварлик ғоялари, тинчлик ва адолат рамзи бўлиб шаклланган ЮНЕСКО»нинг Абу Али ибн Сино номидаги олтин медали Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовга топширилганидан ҳам билиш мумкин. Мазкур олтин медални қабул қилиб олар экан юртбошимиз шундай деди:

«Бу олий мукофот энг аввало кўп миллатли халқимизнинг умумбашарий цивилизация тараққиётига қўшган ҳиссаси ва хизматининг тан олиниши, тарихий, маданий, маънавий меросни асраб-авайлаш, мамлакатимизда жамиятни маънавий ва ахлоқий жиҳатдан юксалтириш, соғлом ва комил авлодни тарбиялаб вояга етказиш, қисқача қилиб айтганда, халқимизни маърифат йўлига бошлаш борасидаги саъй ҳаракатларимиз, гуманизм ғояларига ҳурматимиз, эътиқодимизнинг муносиб баҳосидир».

ЮНЕСКОнинг Тошкентда бўлиб ўтган анжумани Ўзбекистоннинг Президент Ислом Каримов бошчилигида бораётган йўли ҳақ йўл эканини, олий инсоний қадриятларни устивор этиш ғояси эса жаҳон ҳамжамиятининг ҳаракат дастури билан мувофиқ эканини бутун дунёга кўрсатди. Юртбошимизга топширилган олтин медал ана шу эътирофнинг амалий ифодаси бўлди.

Мусулмон НАМОЗ,
ЎзА шарҳловчиси.

Хушхабар!

Ўзбекистонлик шахматчининг ғалабаси

Испанияда 16 ёшгача бўлган ўсмирлар орасида ўтказилган жаҳон чемпионатида иштирок этган ўзбекистонлик шахматчи Иброҳим Ҳамроқулов жаҳон чемпиони бўлди.

- Испаниядаги ҳозирги жаҳон чемпионатида 90 мамлакатдан 1000 нафарга яқин энг кучли шахматчи иштирок этди, - дейди делегация раҳбари Роман Ким. - Унда республикамиздан 8 нафар йигит-қиз қатнашди.

Бундай рақобатга дош бериш учун шахматчи юксак маҳоратдан ташқари, халқаро мусобақаларда иштирок этишда катта тажрибага ҳам эга бўлиши керак. Самарқанддаги бутун Ўзбекистонга машҳур бўлган Ҳамроқуловларнинг шахматчилар оиласида вояга етган Иброҳим Ҳамроқуловнинг турнирда ғолиб чиқиши учун ҳамма имконият мавжуд эди. У Республика чемпиони унвонини бир неча марта қўлга киритган, Ўзбекистон олий лигасида шахматчилар билан беллашишда тажриба орттирган, бу йил Эронда бўлиб ўтган Осиё чемпионатида 1-2-ўринларни бўлишиб олган.

Иброҳим энг кўп сонли кичик гуруҳда беллашиб, ўз имкониятларидан тўла фойдаланди. 95 мамлакатдан 110 нафар кучли шахматчи иштирок этган бу кичик гуруҳда у 8 та ўйинни ғалаба билан якунлаб, икки ўйинни ютқазди ва бир ўйинда дуранг натижага эришди.

Ғалаба бежиз олтин медал билан баҳоланмайди. Спортчи бу ғалабага эришиш учун қийин йўлни босиб ўтади. Россиялик Сергей Григорянц каби жаҳон чемпионларига қарши дона сурган Иброҳимнинг бу катта ғалабаси ҳам осонликча қўлга киритилгани йўқ. Бир неча бор жаҳон чемпионлари Нана Александрия ва Нона Гаприндашвили Иброҳимнинг ўйинларини кўриб, қойил қолишди.

Бу чемпионатда тошкентлик Лена Лёвушкина ҳам муваффақиятли иштирок этиб, 11 имкониятдан 7,5 хол тўплади. Лена жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритиши учун бир хол етишмади. Турнирда биринчи бор иштирок этган Олга Сон эса 6 хол тўплади. Мутахассисларнинг фикрича, бу ҳол шахматчи қизларимизнинг келажакда янги-янги ғалабаларни қўлга киритишидан далолат беради.

/ЎзА/

ОЛИМЛАРИМИЗ КИТОБИ ЛОНДОНДА

Андижон тиббиёт институти олимларининг «Минтақавий лимфатик терапия» номли асари Буюк Британияда биринчи бор инглиз тилида нашр этилди. Мутахассисларнинг фикрича, ўзбекистонлик олимларнинг профессор Саткул Жумабоев таҳрири остидаги монографияси амалий врачларнинг доимий қўлланмаси бўлиб қолади.

Шимолий Манчестер шифохонасининг бош маслаҳатчиси, Манчестер университетининг лектори, улуғ авлодимиз Заҳириддин Муҳаммад Бобур авлодидан бўлган доктор Али Новоз Хоннинг хабар беришича, ушбу китоб Лондондаги халқаро кутубхона каталогига киритилди.

Андижон давлат тиббиёт институти илмий кенгашининг қарорига биноан Ўзбекистон ва Буюк Британия олимлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш ҳамда илм-фанни ривожлантиришдаги хизматлари учун янги китоб тақдимоти пайтида Али Новоз Хонга Андижон тиббиёт институтининг фахрий профессори гувоҳномаси топширилди.

К.НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири.

Во ажаб!

ҲАҚЛИ ЭЪТИРОЗ

Бунинг учун пойтахтнинг Қорасарой мавзесида тўрт қаватли ётоқхона бўшатиб берилган.

Мабодо йўлингиз тушиб Собир Раҳимов туманидаги Зафар Диёр номли 159-мактабга бориб қолсангиз беихтиёр тўғридаги тўрт қаватли бино диққатингизни тортади: унда бирорта ҳам бутун деразани кўрмайсиз. Ҳаммасини атайлаб кимдир синдириб чиққандек. Биз ҳам азбаройи қизиқиш туфайли биқинига «Библиотечная» деб ёзилган иморатга яқинлашамиз. Ташландиқ хоналарнинг ҳайбатидан одам қўрқади. Анчагина катта экан: ёнида 14 та дераза, тўғрида эса 6 та дераза. Энди сиз бу бинода нечта хона борлигини ҳисоблаб чиқаверинг.

Ростдан ҳам унда ҳеч ким яшамас экан, эшиклар ҳам қўпориб ташланган. Атрофида соқоллари ўсган эски-туски кийимлар кийган одамлар санқиб юрибди.

-Бу ерга ишга келганимга икки йил бўлди,- дейди мактаб директори Раиса Ким,- шу давр ичида бу ерда одамлар муқим яшаганини билмайман.

Маълум бўлишича, бу жой Тошкент Экспрементал тажриба-ремонт заводининг ётоқхонаси экан. Қарийб уч йилдан буён ишчилар яшамайди, бироқ электр ва сув ўчирилмаган,- дейди яқиндаги одамлар. Бундай қулай шароитдан хабар топган дайдилар ётоқхонани макон тутиб ўзларига «Базмхона» қилиб олишибди. Кечаси билан уларнинг шовқини тинчимас экан. Бунинг устига катта кўчадан ётоқхонагача бўлган ярим чақиримча масофада чироқ қўйилмаган. Атрофда кўп қаватли уйлар: энди унда яшаётган одамлар қоронғуда юрагини ҳовучлаб хонадонларига қайтаётганларини тасаввур қилинг.

Ҳақли эътироз туғилади: шундай басавлат бино нега қаровсиз ташлаб қўйилибди ва ундан бошпана топганлар кимлар? Бу саволларга мутасаддилар жўяли жавоб қайтаради, деган умиддамиз.

Ҳ. ЭЛКЕЗАР.

Бир Фармон шарофати

БОБОЛАР ҚУВОНЧИ

Баҳористон туманидаги Помуқ қишлоғида яшовчи 70 ёшли Чоршанби бобо Андаев билан суҳбатда бўлдик. Дастурхондаги сарҳил неъматлар - узум, бодом, олмаю хурмо, шиннилар ўзининг тотлилиги билан эътиборни жалб қиларди.

- Ўзингдан чиққанга нима етсин,-деди ота мамнун оҳангда. - Президент ҳаётбахш Фармони деҳқон қаддини тиклади, дастурхонига тўкинлик бахш этди.

Помуқ Қашқадарёнинг чекка туманларидан бири. Бу ерда туркман миллатига мансуб кишилар кўпчиликни ташкил этади. Уларнинг ота-боболари чорвадор ўтган. Фидойи инсонлар умр бўйи сувга тақчиллик сезишган. Мустақиллик шарофати билан бу ерда бунёдкорлик ишлари жонланиб кетди. Хусусан, сўнгги йилларда туман марказида ўн мингдан зиёд турли дарахтлар ўтқазилди. Бир-биридан шинам турар-жой бинолари, равон кўчалар бу ерга қадам ранжида қилишингиз билан эътиборингизни тортади.

Бобо умрининг қирқ йилини ҳайдовчиликка бағишлади. Таъкидлашича, қишлоққа меҳмон келса Муборак ёки Қарши шаҳарларидан ноз-неъмат келтириларди. Фидойи инсонлар саъи-ҳаракати билан боғ-роғлар ташкил этилди. Чўпон фарзандлари энди деҳқончиликни йўлга қўйиб, сарҳил неъмат етиштирадиган миришкорга айландилар.

- Давлатимиз раҳбарининг деҳқон хўжаликларини ташкил этиш тўғрисидаги Фармони бизни хайрли ишларга ундади,-деди бобо.- Яхши ният билан етмиш сотих ер ўзлаштириб «Обод» деҳқон хўжалигини ташкил этдим. Турли вилоятлардан сарҳил мевали ва манзарали дарахт кўчатлари келтириб экдим. Натижаси чакки бўлмаяпти.

Чоршанби бобо оиласига ҳамманинг ҳаваси келади. Тўрт ўғил, тўрт қиз, неваралар бўш вақтларида томорқада меҳнат қиладилар. Шу йилнинг ўзида ўзлари етиштирилган маҳсулотларни истеъмолчиларга етказиб бериб 250 минг сўм даромад қилишди. Бошламасига ота юк машина сотиб олди, янги уйга пойдевор қўйди. Унинг хайрли ишларидан яна бири Калифорния терагини кўпайтиришда жонбозлик кўрсатмоқда. Ана шундай тадбиркор, меҳнатсевар кишилар шарофати билан Помуқ қишлоғи кун сайин чирой очмоқда.

С. ШАВКАТОВ.

Фахр

АЁЛЛАР АРДОҚДА

1600 нафар ишчи-хизматчилардан ташкил топган жамоамизда хотин-қизлар асосий куч саналади. Айни чоғда корхонамизда иш икки сменада олиб борилмоқда. Ҳар сменада ўрта ҳисобда 180-200 килограмм ипак ишлаб чиқаришга эришаяпмиз. Шу тариқа бир кунлик иш унуми 360-400 килограмм сифатли хом ашёни ташкил этади.

Келтирилган пилла дастлаб сараланиб тегишли сортларга ажратилгандан сўнг йигирув цехига ўтказилади. Бу ерда унинг толасини ажратишга тушамиз. Барча жараёнларда иш бир-бирига боғлиқ равишда олиб борилади.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, янги шароитда ҳар бир ишчи-хизматчи турмушида, онгида жиддий ўзгаришлар содир бўлмоқда. Корхона касаба уюшмаси бу борада бизнинг энг яқин маслаҳатгўйимизга, ҳам таянадиган, ҳам суянадиган ташкилотимизга айланган. Бу борада тиниб-тинчимас раҳбар, касабақўм раисаси Ҳабиба Раҳматованинг фаолиятига, елиб-югуришларига тан бергим келади.

Чорак охиридаги якуний натижаларга қараб ишчиларни рағбатлантириш, турли байрамларда уларни қўллаб-қувватлаш, сиҳат-саломатликларини муҳофаза этиш, бир сўз билан айтганда инсон омилини ҳар жиҳатдан кучайтириш масаласи касаба уюшмаси фаолияти диққат-марказида турибди.

Демак, ишчи-хизматчиларга қулай шарт-шароитлар яратиш, илғорларни мудом рағбатлантиришга қаратилган йўл-энг тўғри йўл эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда.

Муваффақиятларимизнинг асосий омилларидан бири корхонамизда аёлларга алоқадор барча масалаларни кўнгилдагидек ҳал этилишида деб биламан.

Сўнгги пайтда маъмуриятнинг, касабақўм фаолларининг аралашуви билан меҳнат шароитлари бир мунча яхшиланди. Барча цехларда тозалик ва озодаликка риоя қилишга эътибор қаратилаётганлиги ҳам бизни қувонтирмоқда.

Фабрика ҳузуридаги «Ипакчи» дастаси қизлари махсус дастур асосида турли маданий-маиший тадбирларни ўтказишда фаол иштирок этиб, ишчи-хизматчиларимизнинг намунали хордиқ чиқаришига ўз улушини қўшиб келмоқда. Вақт-вақти билан ишлаб чиқариш илғорларидан иборат гуруҳ саёҳатларга ҳам бориб туришибди. Бўлғуси оналар бир ой фабрика ҳисобидан иш ҳақи сақланган ҳолда ҳомиладорлик таътилига чиқмоқдалар. Бола туғилгач, аёл икки йилгача маълум миқдордаги иш ҳақи олиб туриши йўлга қўйилган. Яқин келажакда фарзанди 3-5 ёшга тўлгунча оналарга имтиёз яратиш масалалари кўриб чиқилаётир.

Фабрикамизда ўзига хос ишчилар сулоласи етишмоқда. Айни чоғда ана шу ҳаракатни ташаббускори сифатида ўнлаб оналаримиз майдонга чиқмоқдалар. Ўзимни ҳам бир эмас, икки нафар қизим бу ерда ишлайди. Ҳозир улар ишлаб чиқариш илғорлари сафидан жой олишган.

35 йилдирки, мана шу ерда меҳнат қиламан. Анча йиллардан бери корхонадаги 2-цехни бошқариб келмоқдаман. Кўп йиллик меҳнатларим муносиб равишда тақдирланган. Бахтли онаман. Гулнора Истамова, Супия Комилова, Зевар Жалолова, Манзура Абдуллаева, Матлаб Фатхуллаева, Гулнора Истамова сингари шогирдларим билан бир сафда меҳнат қилаётганлигимдан беҳад мамнунман.

Фотима ВАҲОБОВА,
«Бухоро ипаги» ҳиссадорлик жамияти 2-цехи бошлиғи.

ХОРИЖ ФИРМАЛАРИ- ИШОНЧЛИ ҲАМКОР

«Жиззахпластмасса» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти қаддини ростлаяпти

Бу ҳақда Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида гапирилган эди

1972 йилда иш бошлаган мазкур корхона сўнгги йилларда товар маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ниҳоят даражада пасайтириб юборди. Биргина 1997 йили асосий кўрсаткичлар ҳисобланган полиэтилен плёнкалари атиги 188 тонна, полиэтилен трубалар ишлаб чиқариш 18 тоннани ташкил этди. Ишлаб чиқариш суръатининг бу қадар пасайиб кетиши хом ашё тақчиллиги, замонавий технология ва ускуналар билан жиҳозлаш пастлиги, малакали кадрларга эҳтиёжнинг юқорилиги билан изоҳланади. Корхона раҳбарияти ана шуларни эътиборга олиб, йил бошидан аниқ тадбирлар белгилади ва шу асосда иш бошлади.

Қисқа даврда полиэтилен чиқитларидан шпагат тайёрлаш йўлга қўйилди. Ҳозирги пайтда корхонада беш хил номда маҳсулот ишлаб чиқарилаяпти. Айниқса, республикамиз пахтачилигида чигитни плёнка остига экиш йўлга қўйилгач, ҳукуматимиз томонидан корхона жамоаси олдига улкан вазифалар қўйилди. Айтиш мумкинки, бугунги кунда корхона бу масъулиятли вазифани шараф билан уддаламоқда. Завод деҳқонлардан бир ва қўш қаторли чигит экишга мўлжалланган, қалинлиги саккиз микронли плёнкаларга кўплаб буюртмалар олди. Ўтган тўққиз ойда 9416 тонна ана шундай сифатли плёнкалар тайёрланди. 22 та линия ишга туширилиши туфайли 250 та янги ишчи ўринлари яратилди. Цехларда уч сменада иш ташкил этилган. Бугунги кунда корхонада 718 киши меҳнат қилаяпти. Бу ўтган йилнинг шу даврига қараганда 387 кишига кўп демакдир.

Корхона касаба уюшмаси қўмитаси ишчи-хизматчиларни ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш борасида астойдил фаолият кўрсатмоқда.

Тўққизта цех қўмиталарига 734 нафар касаба уюшма аъзолари бирлашган. Фаолиятимизни қатъий режа асосида олиб бораяпмиз, - дейди касабақўм раиси А. Ҳасанов. Тиббий маскан, савдо растаси, маиший хизмат шаҳобчаси маънавият уйи, сауна, душхона, ошхона ва чойхона ишчиларимиз хизматида. Тошкентдаги «Ибрат» хусусий фирмаси билан ўзаро тузилган шартномага асосан барча ходимларни тиббий кўрикдан ўтказдик. Тўрт нафар ишчимиз «Зомин» санаторийсида дам олиб қайтди. Ишчиларга сут бериб борилишини йўлга қўйдик. Кам таъминланган оилалар фарзандлари учун 84 минг сўмлик ўқув қуроллари олиб берилди. Меҳнат муҳофазасига ҳам алоҳида эътибор бериб бораяпмиз. Бунинг учун жамоа шартномаси иловасида белгиланган маблағ ўз вақтида ажратиб берилаётгани учун ҳам махсус кийим-бош, асбоб-ускуналар таъминоти кўнгилдагидек. Бу эса ўз вақтида кўнгилсиз ҳодисалар кескин камайишига олиб келаяпти.

Заводда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор берилаяпти. Шу йилнинг ўтган даврида 48655 минг сўмлик ана шундай маҳсулотлар тайёрланди. Мазкур цехда замонавий дизайндаги юзга яқин уй-рўзғор буюмлари усталари бор. Турли кўринишдаги гулдон, 5-10 литр сиғимли пақирлар, тоғораларни бугунги кунда фақат Жиззах вилояти аҳолисигина эмас, балки қўшни вилоятларда ҳам бажонидил харид қилишаяпти.

Корхонанинг тўққиз ойда олган фойдаси 63509 минг сўм бўлиб, шундан жамоа тасарруфида қоладигани 47020 минг сўмни ташкил этди. Асосий ишлаб чиқариш цехларида сифатли маҳсулот ва режа-топшириқларни бажарганлик учун август ойидан бошлаб иш ҳақининг 40 фоизи миқдорида рағбатлантириш жорий этилди. 1-цех ишчилари эришган муваффақиятлари учун мунтазам равишда рағбатлантириб борилаяпти. Корхонада бугунга келиб энг кам иш ҳақи 4500 сўмни ташкил этади.

Корхона 1996 йилнинг иккинчи ярмида ҳиссадорлик жамиятига айлантирилди. Низом жамғармаси 88920 минг сўмни ташкил этиб, ҳар бири 1000 сўмлик номинал қийматдаги 88920 дона акцияси мавжуд. Меҳнат жамоаси улуши - 16,2, давлат улуши - 25, чет эл сармоядорлари улуши -26, эркин савдо улуши - 32,8 фоизни ташкил этади. Меҳнат жамоаси томонидан 14414 дона акция сотиб олинган. Ҳиссадорлик жамияти раҳбарияти чет эл сармоядорларига ажратилган қисмини тезроқ сотиш борасида амалий ишлар олиб бораяпти. Бунда Швейцариянинг «Дальстон», АҚШнинг «Монтебелло» фирмалари билан ҳамкорлик алоқалари ўрнатилди. Ўтган 1997 йили корхонада йирик ҳажмда реконструкция ишлари олиб борилганлиги, янги, замонавий ускуналар харид қилиниши натижасида дивиденд тарқатишнинг имкони бўлмади. Жорий йилнинг ўтган 9 ойида корхона ҳисобида қоладиган 47027 минг сўмлик соф фойданинг ўзиёқ 1998 йил якуни бўйича бериладиган мўмай дивиденддан далолат бериб турибди.

«Жиззахпластмасса» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти шу йилнинг ўтган даврида чет эл фирмалари билан 9 та контракт шартномалари тузди. Хитойнинг «Хилфорд» фирмаси ўзаро шартнома келишувига асосан асосий технологик ускуналарга эҳтиёт қисмлар мажмуасини етказиб берган бўлса, Россиянинг «Моно-сервис» фирмасидан 2 дона компрессор олинди, «Булкар» фирмаси 7 та автоюклагич, «Интеркондиционер» 8 та кондиционер етказиб берди. Буларнинг барчаси ишлаб чиқаришнинг ўнгланишига хизмат қилади.

«Дальстон» (Швейцария), «Монтебелло» (АҚШ),«Хилфорд» (Хитой) фирмалари қимматбаҳо хом ашё-полиэтилендан етарли даражада етказиб берди. Чет эл фирмалари билан бўлган ўзаро иқтисодий ҳамкорлик цехларнинг хом ашёга бўлган талабини бир маромда таъминланишига эришиш кафолатидир.

Корхонада муаммолар ҳам йўқ эмас. Республика ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг тўққиз ойлик якунига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида алоҳида таъкидланганидек, кўпгина корхона ва ташкилотларда дебиторлик ва кредиторлик қарзлари юқорилигича қолмоқда. Ҳозиргача мазкур корхонанинг 483,6 миллион сўм дебиторлик, 263,8 миллион сўмлик кредиторлик қарзи мавжуд. Иш ҳақининг ўзидан 1 октябрь ҳолатига 27 миллион сўм қарздор. Чигит экишда ишлатиладиган плёнка ишлаб чиқариш цехи машинист-экструдерларга, чилангар,электрчилангар ва бошқа малакали ходимларга муҳтож бўлиб турибдики, булар ўз навбатида маҳсулот сифатига салбий таъсир этмасдан қолмаяпти. Лекин буларнинг барчаси бартараф этса бўладиган ишлар. Корхона раҳбариятининг саъй-ҳаракатлари билан бу каби муаммолар босқичма-босқич ҳал этилаяпти ҳам.

Муҳими, 20 дан ортиқ миллатдан ташкил топган улкан жамоа бир ёқадан бош чиқариб, қўлни-қўлга берган ҳолда меҳнат қилаяпти.

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ишонч» мухбири.

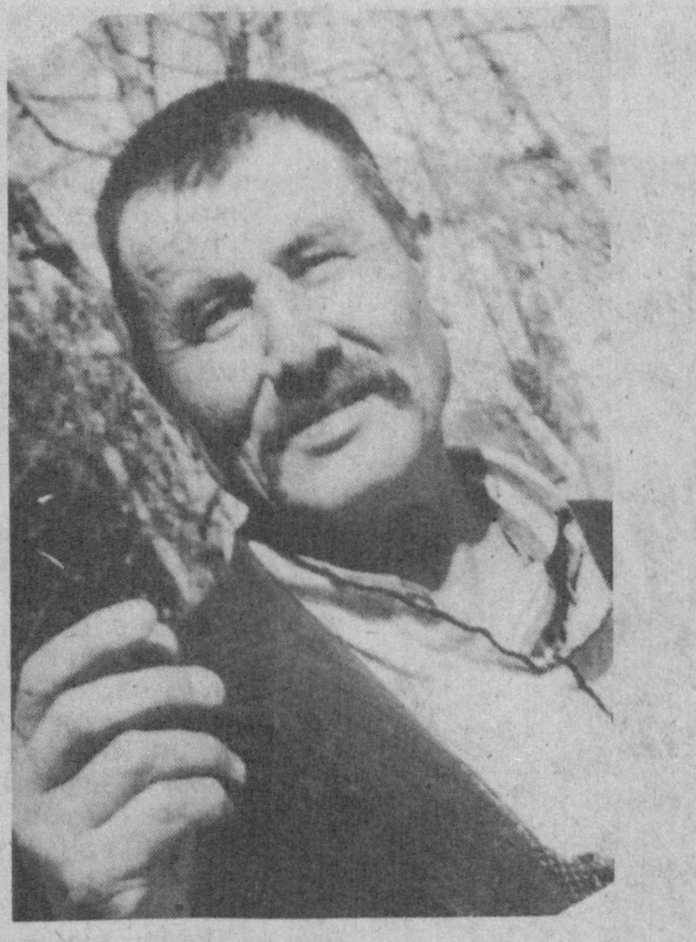

Мустақил Ўзбекистонимизда ўзининг фидойилиги билан ислоҳотлар ривожига муносиб ҳисса қўшаётган меҳнат зарбдорларидан бири қаршилик Ўғилой Акбаровадир. У Юсуф Хушвақтов номли хўжалик далаларида сидқидилдан тер тўкмоқда. Нияти мавсум мобайнида камида 10 тонна пахта теришдир.

Пастдаги суратда эса Музрабод туманидаги «Қўнғирот» хўжалиги фермери Аҳмад Раҳматов. У мўл, арзон ва сифатли ҳосил етиштиришнинг ўзига хос тажриба мактабини яратган.

1998 йил — Оила йили

АРҒАМЧИГА ҚИЛ ҚУВВАТ

Коммуникация тармоқларини яхши йўлга қўймай туриб, иқтисодиётни ҳам, ижтимоий ҳаётни ҳам ривожлантириб бўлмаслиги эндиликда ҳеч кимга сир бўлмай қолди. Шунинг учун «Тошкент шаҳар телефон тармоғи» очиқ турдаги акциядорлик жамиятининг Миробод филиали жамоаси аҳолига алоқа хизматини ой сайин яхшилаб бориб, меҳнатда салмоқли муваффақиятларга эришмоқда. Маълумки, жамоа аъзоларининг юмуши одамларга сифатли хизмат кўрсатиб, уларнинг узоғини яқин, мушкулини осон қилишга қаратилган.

Филиал ишчи ва хизматчилари шу кеча-кундузда 61 мингдан зиёд абонент (мижоз)ни ўзларининг телефон алоқа хизматидан баҳраманд қилишмоқда. Шу нарса диққатга сазоворки, 1998 йилнинг ҳозирги кунига қадар алоқачилар 2980 хонадонга янгидан телефон ўрнатишиб, кўплаб оила аъзоларининг дилларини хушнуд этишди. Шу йилнинг 8 ойлик иш якуни бўйича аҳолига 73 миллион 303 минг сўмлик алоқа хизмати кўрсатилди. Арғамчига қил қувват, деганларидай, алоқачилар мамлакатимиз бюджетининг мустаҳкамланишига камтарин ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Сифатли ва малакали хизматлари туфайли алоқачилар бир томондан, меҳнаткашларнинг таҳсинига сазовор бўлишаётган бўлса, иккинчи томондан, самарали меҳнатларига яраша дурустгина даромад ҳам олмоқдалар. Масалан, шу йилнинг бошида ҳар бир алоқачининг ўртача даромади 6717 сўмни ташкил этган бўлса, сентябр ойи бошида бу рақам 12 минг сўмдан ошиб кетди. Акциядорлик жамияти бўлганлиги учун ишчи ва хизматчиларга сотилган акциялардан келаётган дивидендлар ҳам уларнинг даромадини оширишга хизмат қилмоқда. Шу йилнинг 15 сентябрига қадар 430 нафар ишчи ва хизматчи 5 миллион 861 минг сўмлик акциялар сотиб олишди. Бу акциялар келгусида дивидендлар келтириб, алоқачиларнинг оилавий бюджетларини янада бойитади.

Оила йилида кўплаб алоқачиларга алоҳида меҳр-мурувват кўрсатилди, кам таъминланган, серфарзанд оилаларга моддий ёрдам пули берилди. Санаторий ва дам олиш уйларида саломатликларини тиклаб, яхши ҳордиқ чиқаришлари учун берилаётган имтиёзли йўлланмалар маъмурият билан касаба уюшмаси қўмитасининг ишчи ва хизматчиларга кўрсатаётган меҳрибонлигининг исботидир. Масалан, ҳозирга қадар 60 кишига 136 минг сўм миқдорида моддий ёрдам берилди. 32 нафар биринчи синф ўқувчилари дарслик ва ўқув анжомлари билан текин таъминландилар. Юзлаб алоқачилар ва уларнинг оила аъзолари «Чинобод», «Кумушкон», «Чорвоқ» ва бошқа санаторий ҳамда дам олиш уйларида соғликларини мустаҳкамлаб, ҳордиқ чиқариб қайтдилар.

Миробод филиали ишчи ва хизматчилари самарали ишлаб, баракали даромад қилиш билан бирга яхши маданий ҳордиқ чиқаришни ҳам ўрнига қўйишмоқда. Улар Миробод тумани маънавият ва маърифат маркази билан яқиндан алоқа боғлашиб, турли маданий тадбирлар уюштираяптилар. Бундай мароқли учрашувларга адабиёт ва санъат намояндалари, фан ва ишлаб чиқариш ходимлари таклиф қилинмоқдалар. Оила йили муносабати билан «Оила - давлат таянчи» мавзусида яқинда ўтказилган маданий-маърифий тадбир алоқачиларда таассурот қолдирди.

Улар келгусида меҳнат фахрийлари билан учрашувлар, АТС жамоалари ўртасида «Энг яхши уй бекаси» кўрик-танловини ўтказиш, санъат кошонларига жамоа бўлиб боришни уюштириш ниятидалар.

«Тошкент шаҳар телефон тармоғи» ОТАЖ Миробод филиали ишчи ва хизматчилари Оила йилини меҳнатда юқори кўрсаткичлар билан якунлаш билан чекланиб қолмай, алоқачиларга моддий ва маънавий ёрдам беришда баракали ютуқларга эришишга аҳд қилганлар.

Абдураим ОТАМЕТОВ.

Меҳнат хавфсизлиги

БОРИБ ТУРГАН МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК?

Рўй берган фалокат ҳали-ҳали дилларни ўртайди. Аслида у юз бермаслиги, бинобарин навқирон бир йигит бевақт ҳаётдан кўз юммаслиги, қариндош-уруғлари, дўстёрлари даврасида узоқ йиллар ўйнаб-кулиб юриши мумкин эди. Биз «бахтсиз ҳодиса» деб таъриф берадиган фалокат қандай қилиб, нима сабабдан юз берди?

... Тошкент туманидаги 34-мактаб қозонхонасидан фойдаланиш газ назорати идораси ходимлари томонидан тақиқлаб қўйилди. Чунки, қозонлар хавфсизлик талабларига жавоб бермасди. Боз устига уни ишлатадиган кишилар махсус тайёргарликка эга эмасдилар.

Шундай бўлса-да, мактаб директори Х.Нурмуҳамедовнинг ўзбошимчалиги устунлик қилди. У жисмоний-тарбия ўқитувчиси И.Тожиевни ўриндошлик йўли билан қозонхона операторлигига тайинлаб ишни юриштирган бўлди. Аммо ўша тундаёқ фалокат эшик қоқди: И.Тожиев қозон қопламасидан чиқиб турган ис газидан заҳарланиб ҳалок бўлди.

- Кўнгилсиз воқеа сабабларини таҳлил этар эканмиз, масъулиятсизлик ҳам эви билан-да, дея хулосага келасан киши,- фикрини ифодалайди Ўзбекистон касаба уюшмалари Тошкент вилоят кенгашининг раиси Муҳайё Тўлаганова. - Инсон саломатлигига, ҳаётига хавф солиши аниқ кўриниб турган носоз ускунани ишга тушириб, инсон тақдири билан ўйнашган раҳбарнинг ҳатти-ҳаракати ақлга сиғмайди. Бу барча учун аччиқ сабоқ бўлиш керак.

Касаба уюшмалари кенгаши Оила йили тадбирлари доирасида хотин-қизлар қўмитаси билан биргаликда Ўзбекистон Республикасининг «Меҳнат муҳофазаси тўғрисида»ги Қонунни, «Меҳнат кодекси» талаблари вилоят меҳнат жамоаларида қандай бажарилаётганини назоратдан ўтказди. Унинг якунлари ҳар иккала жамоа ташкилотининг қўшма мажлисида муҳокама қилинди. Соғлом ва хавф-хатарсиз меҳнат шароитларини яратиш, бахтсиз ҳодисалар туфайли жабр кўрганларга, уларнинг оила аъзоларига қонунлар асосида амалий ёрдам кўрсатиш юзасидан аниқ тадбирлар белгиланди.

Бугунги кунда ишлаб чиқаришда нимаики танглик учраса, уни бозор шароити билан хаспўшлайдиган кимсалар кўпайиб кетди. Жойлардаги аҳвол билан танишув шуни кўрсатмоқдаки, амалга оширилаётган чора-тадбирлар, сарфланаётган мўмай маблағлар мулк эгалари ва ишловчилар онгига янгича тафаккурни шакллантиришга хизмат қилмаётир, хавфсиз, соғлом меҳнат шароитлари тўла таъминланмаётир. Шунинг оқибатида сўнгги уч йилда пойтахт вилояти меҳнат жамоаларида юз берган бахтсиз ҳодисалар туфайли 1248 меҳнаткаш жабрланди, 35.747 киши куни йўқотилди.

Энг оддий эҳтиёт чоралари кўрилмаганлиги кўнгилсиз ҳолларга сабабчи бўлаётганлиги айниқса ташвишли. Эътиборсизлик, масъулиятсизлик оқибатлари ҳақида ҳикоя қилувчи мисоллар оз эмас. Оҳангарон минтақасида қурилиш ашёлари саноатининг йирик корхоналари бор. Уларнинг раҳбарлари, касаба уюшма қўмиталари намунали ишлаб чиқариш шароитларини яратмаганликлари туфайли шикастланишлар, касб қасалликлари камаяётгани йўқ. Шифер, цемент, қуйма сантехника ускуналари, темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқариш корхоналаридаги шароит талабга жавоб бермайди.

Айбдорлар масъулиятдан қочиб қутилмайдилар. Бироқ, масаланинг бошқа бир муҳим томони бор. Соғлиғини йўқотган, ногирон бўлиб қолган хонадонлар дардини қандай қилиб енгиллатиш мумкин? Кўнгилсиз воқеадан кейин меҳнат жамоасида юзага келадиган маънавий-руҳий вазият нақадар оғир кечишини ҳамма яхши билади.

Фалокатнинг олдини олиш учун ортиқча сарф-харажатларга ўрин йўқ. Бунинг учун аввало масъулият ҳисси, ўз вазифасига виждонан муносабат зарур. Яна бир қизиқ томони шуки, айрим раҳбарлар жабрланганларнинг ўзларини айблашдан нарига ўтишмаяпти. Масалан, «Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги» ҳиссадорлик жамиятида шундай уринишларнинг шоҳида бўлдик. Оқни оқ, қорани қора қилиб кўрсатиш учун қўшимча текширувлар талаб этилмоқда.

Яна бир ҳолатга эътибор қаратайлик. Қонуннинг 14-моддасида эллик нафар ва ундан ортиқ ходим меҳнат қилаётган корхонада махсус тайёргарлиги бўлган мутахассислардан иборат меҳнат муҳофазаси хизмати ташкил этилиши кўзда тутилган. Лекин ҳозирча корхона ва муассасаларда бу хизматни қисқартириш ёки, умуман, уни тугатиш йўлидан боришмоқда. Бундай меҳнат жамоалари қолаверса, шу раҳбарларнинг ўзлари аттанг деб қолмоқдалар. Қаранг, бахтсиз ҳодисалар туфайли жабр кўрганлар ва уларнинг оилаларига зарарни қоплаш учун кетган сарф-харажатлар биз юқорида эътироф этган «Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги» ҳиссадорлик жамиятида 1,8 миллион сўмдан ортиб кетди. Аслида аҳвол бошқача бўлиши мумкин эди. Кўнгилсиз воқеалар олдини олиш юзасидан зарур чора-тадбирлар ўз вақтида кўрилганида мутасаддилар ўта мушкул аҳволга тушишмасди.

Ҳа, меҳнатни муҳофазалаш ва техника хавфсизлигини таъминлаш шу куннинг долзарб муаммоларидан биридир. Ишлаб чиқаришга инвестицияларни қанчалик кўп жалб қилмайлик, замонавий технологияларни нечоғлик кенг кўламда қўлламайлик меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ҳақида жиддий бош қотирилмас экан пировард натижа кўнгилдагидек бўлмайди.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ҳабарномасидан

Бозор шароитида касаба уюшмалари мавқеи

Ҳуқуқий, демократик давлат ва фуқаролар жамиятини барпо этишда касаба уюшмаларининг ўрни қандай бўлиши керак? Бу борада рўй бераётган ўзгаришлар, амалга оширилаётган тадбирлар, кўзланган режалар нималардан иборат? Қуйидаги мақоладан ушбу саволларга жавоб топишингиз мумкин.

ҲАР БИР ОДАМ ЎЗИЧА ОЛАМ

Ҳуқуқий демократик давлат, фуқаролар жамияти барпо этишда эскича қолип ва қарашлардан бутунлай воз кечиш давр талабидир. Мустақилликнинг ҳуқуқий, иқтисодий-ижтимоий, маънавий асосларини мустаҳкамлаш учун жамиятнинг ҳар бир аъзоси ислоҳотлар инсон манфаати, унинг олий мақсадлари, порлоқ келажаги учун хизмат қилишини англаб етишининг ўзиёқ катта ғалабамиздир.

Давр ўзгарди. Умуминсоний ва миллий қадриятлар тикланиб, жамоат ташкилотлари, инсон омилининг аҳамияти ўсиб бормоқда. Илгари касаба уюшмалари тизими юқоридан келган кўрсатмани кўр-кўрона бажарган бўлса, янгича шароит тақозоси билан ижтимоий-сиёсий ҳаётда, бунёдкорлик ишларида, фуқаролик жамиятини қуришда ҳамда қадриятларимизни шакллантиришда фаол иштирок этмоқда.

Жаҳон амалиётидан маълумки, жамиятда жамоа ташкилотлари таъсирининг кучайиши, уни ривожлантирувчи ижтимоий-сиёсий, иқтисодий қонуниятга айланиши ҳуқуқий демократик давлат, фуқаролар жамиятининг асосий белгиларидан ҳисобланади. Бу борада касаба уюшмалари жойлардаги «Камолот», «Нуроний», «Маҳалла» каби бошқа жамоат ташкилотлари билан мустаҳкам алоқа ўрнатиб, иш юритмоқда. Шунингдек, белгиланган режалар, тадбирларни ўз ҳудудидаги маҳалла қўмиталари билан бевосита ҳамкорликда амалга ошираётгани ҳам айни муддаодир.

Шу ўринда Машинасозлар маҳалла қўмитасининг «Тошқишлоқмаш» акционерлик жамияти касабақўми билан олиб бораётган ибратли ишлари эътиборга лойиқдир. Жумладан, жорий йилда корхона касабақўми маҳалла қўмитаси «Тошқишлоқмаш»нинг маданий ахборот маркази, «Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармаси, А.Қодирий номидаги Тошкент давлат маданият институти билан ҳамкорликда «Оила ва ёшлар маънавияти» мавзусида илмий анжуман ўтказди.

Касабақўм, маҳалла қўмитаси ва Ҳамза тумани ҳокимлигининг ташаббуси билан мазкур туман прокуратураси, республика Ички ишлар вазирлиги, суд органи ходимлари иштирокидаги ҳуқуқий мавзуга оид жонли мулоқотлар анъанага айланиб бормоқда.

Бундай тадбирлар фуқаролар айниқса, ёшларнинг маънавий камолоти, ҳуқуқий билимини ривожлантиришга хизмат қилаётгани билан қимматлидир, албатта.

Маълумки, корхона, ташкилот, муассасанинг ижтимоий- иқтисодий ҳаётида касаба уюшма қўмитаси қандай мавқега эга бўлиши унинг салоҳияти нечоғлиқ кучлилиги ва инсоний фазилатларига боғлиқдир.

Касабақўм раиси эса- амал эгаси эмас. У меҳнат аҳлининг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилишда ишонч билдириб сайланган ваколатли вакил бўлиб, маъсулиятни чуқур ҳис қилиб, қатъият билан меҳнат қиладиган жамоа етакчисидир.

Касабақўм раиси ўткинчи, тор шахсий манфаати илинжида ёки итоаткорлиги туфайли корхона раҳбарининг дастёрига айланиб, мавжуд камчиликлардан кўз юмиб, маъмурият билан келишувчанлик қилмаслиги даркор. Бу эса касаба уюшма ташкилоти обрў-эътиборининг пасайишига олиб келади. Меҳнат аҳли ва маъмурият кўз ўнгида касабақўм раиси касаба уюшма ҳаракатининг жонли тимсоли сифатида гавдалансагина иззат-ҳурматга сазовор бўлади. Унинг барча хатти-ҳаракатлари, камчилик, ютуқлари, инсоний ҳислатлари, ишга муносабати, билим ва тажрибаси жамланиб, касаба уюшма ҳаракатига баҳо берилади. У жамоада ҳурмат қозонсагина маъмурият олдида муносиб мавқега эга бўлади. Бундай етакчи билан маъмурият ҳам ўзаро ҳурмат, тенглик асосида муштарак мақсадлари йўлида ҳамкорлик қилади. Бу - ҳаёт қонуни.

Касаба уюшма ташкилотларининг фаолияти самарадорлигини оширишнинг энг асосий тамойили иш берувчи - хўжалик раҳбарлари билан ишловчилар вакили- касаба уюшма ташкилоти ўртасида ўзаро ҳамжиҳатлик, ҳамкорлик ва шериклик муносабатлари муҳитини яратишдир.

Бозор муносабатлари шароитида мулкчиликнинг турли шаклларини юзага келиши меҳнат жамоаларининг ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ҳаётида ўзининг муайян таъсирини кўрсатади. Меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ва қонуний ҳуқуқларини қатъий ҳимоя қилишда жамоа шартномасининг тутган ўрни муҳимдир. Корхоналарнинг ҳиссадорлик жамиятларига айланиши, мулкдорлар синфини юзага келаётганлиги ишга янгича ёндошишни талаб этади. Зотан, жамоа шартномаси корхона раҳбарияти билан касаба уюшма қўмитаси ўртасида тузиб келинган.

Сир эмас, молиявий аҳволнинг ночорлиги ва бошқа турли хил сабабларга кўра корхона маъмурияти ёки касаба уюшма қўмитаси томонидан жамоа шартномасининг баъзи шартлари бажарилмай қолмоқда. Бу эса шак-шубҳасиз, меҳнат аҳлини ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ҳимоя қилишда айрим қийинчиликларни туғдиради. Бундай ҳолларга барҳам бериш, камчиликларнинг олдини олиш учун масалага атрофлича ёндошиш, унинг сабабларини чуқурроқ таҳлил этиш лозим бўлади.

Жамоа шартномасини пухта ишлаб чиқиш, унинг барча бўлимлари бандларига тўлиқ амал қилинишини таъминлаш учун ушбу ҳуқуқий ҳужжатни янада такомиллаштириб, ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси, ҳиссадорлик жамияти кузатув кенгаши раҳбари ва касаба уюшма қўмитасининг раиси ўртасида уч томонлама тарзда тузиш мақсадга мувофиқдир.

Ишни шундай ташкил этиш шубҳасиз жамоа шартномаси шартларининг изчиллик билан ҳаётга татбиқ этилишини, унинг ижросини биргаликда назорат қилиш, масалани демократик тамойиллар асосида ҳал этиш имкониятини беради.

Олдимиздаги асосий муаммо ва вазифалардан бири хорижий мамлакатлар сармоялари ҳамкорлигида ташкил этилаётган қўшма корхоналарда ишловчи меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳимояси масаласидир. Афсуски, уларнинг кўпчилигида касаба уюшма ташкилотлари йўқ. Уларни тузиш учун ҳаракат ҳам сезилмаяпти. Қўшма корхоналардаги ишчиларимиз эса ён-атрофдаги корхоналарга нисбатан яхшироқ шароит ва баландроқ иш ҳақига қизиқиб, касаба уюшма ташкилотининг аҳамиятини унутиб қўйишаяпти. Бундай корхоналарда ҳам касаба уюшма ташкилотлари тузилиб, меҳнаткашларнинг корхона фаолиятидан манфаатдорлик томонларини тушуниб етишларига, иш ҳақи ва бошқа эҳтиёжларни даромад доирасидан келиб чиқиб, тўғри белгиланишига эришмоқ керак.

Бозор муносабатлари шароитида касаба уюшма ташкилотлари мулкчиликнинг шаклидан қатъий назар, ўз мавқеини сақлаб, ривожланиб бораётганлигига қатор мисоллар келтириш мумкин. Жумладан, «Ўзкабель» Давлат акциядорлик жамиятининг Россия билан тузилган «Спектр» қўшма корхонасида касаба уюшма ташкилоти ўз ўрнини сақлаб қолганлиги ва иш берувчи билан ходим ўртасидаги меҳнат муносабатлари жамоа шартномаси орқали амалга ошаётганлиги, ходимлар тегишли барча ҳуқуқ ва зарур имтиёзлардан фойдаланаётганликлари касаба уюшма қўмитасининг фаолияти нечоғлиқ аҳамиятга эга эканлигини кўрсатмоқда.

Шуни ҳам таъкидлаш кераккки, меҳнат аҳли ҳамда уларнинг дам олиши, соғломлаштиришни ташкил этиш борасида қатор ечимини кутаётган масалалар мавжуд. Корхоналарнинг айрим раҳбарлари молиявий қийинчиликларни баҳона қилиб, меҳнаткашларнинг соғломлаштириш маскани бўлган санаторий-профилакторийларни сотиб юборишга ёки бошқа соҳага ўтказиб юборишга интилмоқдалар. Бунга асло йўл қўйиб бўлмайди. Янги давр касаба уюшмалари зиммасига янгича талабларни қўймоқда. Жамиятда ҳуқуқий асосда юзага келаётган мулкчилик муносабатлари шароитида касаба уюшмаларининг мавқеини ошириш, хусусий жамоаларда ишлаётган меҳнат аҳлининг ижтимоий ҳимояси ҳамда уларнинг дам олиши, соғлиғини сақлаш, касаба уюшма ходимлари,фаолларининг ҳуқуқий билими, маданий савиясини ошириш, бу соҳада малакали кадрларни тайёрлаш каби ҳаётий масалаларга катта эътибор қаратишимизни даврнинг ўзи тақозо қилмоқда.

«Барча жамиятнинг ҳар бир аъзоси фикри билан ҳисоблашишни ўрганишимиз, унинг ҳуқуқларини, аввало, ҳар бир кишининг ўз келажагини ўзи яратиш ҳуқуқини ҳурмат қилишимиз лозим». Муҳтарам юртбошимизнинг умумбашарий ва миллий қадриятларга асосланган ушбу каломи пойтахт касаба уюшмалари фаолиятида дастуриламал бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

Мирзоҳид СОДИҚОВ,
Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши раиси.

МУНТАЗАМ ЁРДАМ

Тошкентдаги тажриба-таъмирлаш очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида ишчи-хизматчиларнинг моддий манфаатдорлигини оширишга, ижтимоий ҳимоялашга катта эътибор берилмоқда. Бу ишда касаба уюшма қўмитаси бош-қош бўлмоқда. Чунончи, жамоа шартномасида бу жиҳатлар кенг қамраб олинган. Шу йил сентябрь ойидан бошлаб тўла ишга чиққан жамоа аъзоларига 2200 сўмдан овқат пули бериш йўлга қўйилди. Йил бошидан бери кам таъминланган оилаларга байрамларда 2000 сўмдан моддий ёрдам кўрсатилди. Шунингдек, уруш фахрийлари, фронт ортида меҳнат қилган кишилар, меҳнат фахрийлари ҳам диққат эътиборда.

Оила йили муносабати билан бир қатор тадбирлар тузилиб амалга оширилди.

Ишчи-хизматчиларни соғломлаштириш, ҳордиғини ташкил этиш, касаба уюшмаси қўмитасининг мунтазам олиб бораётган ишларидан бири бўлиб қолмоқда.

Б.ПЎЛАТОВ.

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Нурота туманидаги «Нуротамармар» корхонаси Италиянинг «Педрини» фирмаси билан ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйди. Европа тараққиёт ва тикланиш банки томонидан жамоага 1,2 миллион АҚШ доллари миқдорида пул ажратилди. Ана шу маблағ ҳисобидан Италиядан замонавий технология сотиб олинди. Ҳозир уни жорий этишга киришилди. Шу мақсадда 14 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилади. Мазкур завод фойдаланишга топширилгач, 250 киши доимий иш билан таъминланади.

Ёркул Умар,
ЎзА мухбири.

ЗЎР ТААССУРОТ БИЛАН ҚАЙТИШДИ

Фарғона вилояти хотин-қизлар қўмитаси, «Маънавият ва маърифат» маркази вилоят бўлими ва «Фарғонатурист» ҳиссадорлик жамияти ташаббуси билан вилоятнинг бир гуруҳ илғор хотин-қизлари она-юртимиз тарихини, Амир Темур, Имом Бухорий, Баҳовуддин Нақшбанд каби улуғ боболонларимиз қадамжоларини зиёрат қилиш ва мустақиллик йилларида эришилган муваффақиятлар билан яқиндан танишиш мақсадида Бухоро ва Самарқанд шаҳарларида саёҳатда бўлдилар. Туманнинг 10 нафар ишлаб чиқариш илғорлари, меҳнат фахрийлари ҳам ана шу кўҳна шаҳарлардан бир олам таассуротлар билан қайтдилар.

«Шўртангазкимё» мажмуи қурилишида

БУЮК БУНЁДКОРЛИК

«Шўртангазкимё» мажмуи қурилиши ҳам Марказий Осиёдаги йирик саноат объектларидан бири сифатида мамлакат харитасидан ўрин олди. Бугун бу ерда меҳнат қилаётган ҳар бир киши келажакка ишонч билан қарамоқда. Нишон билан Ғузор туманлари кенгликларида барпо этилаётган мазкур иншоотда меҳнат сурони авжида. Бу ерда иш меъёри бир дақиқа ҳам сусаймайди. Биз мазкур қурилишда меҳнат қилаётган қурувчилар ҳаёти билан яқиндан танишиш мақсадида бу ерда бўлдик.

Қашқадарё вилоятида катта ҳажмда иш бажараётган бир неча қурилиш ташкилотлари вакиллари кунни-тунга улаб меҳнат қилаётирлар. «Вилжамқурилиш» тресги қурувчилари амалга ошираётган ишлар кишини қувонтиради. Трест бошқарувчиси Омон Маманазаровнинг таъкидлашича, ҳар бир бинокор бажараётган иши учун масъул бўлиб, иш маромини қалбдан ҳис этади.

Мажмуада меҳнат қилаётганлар учун маданий-маиший шароитларни яратиш биринчи ўринда туради. Қисқа вақт ичида бу ерда 50 ўринли меҳмонхона, ҳар бири 225 квадрат метрли иккита турар-жой, 75 ўринли чойхона, иссиқлик узатиш қозонхонаси каби маиший бинолар қад ростлади. Шаҳрисабздаги Баҳодир Файзиев раҳбарлик қилаётган 227-механизациялашган кўчма жамланма қурувчилари турар-жой биносини қураётган бўлишса, Нишондаги Жаҳонгир Шаропов бошлиқ 235-кўчма жамланма қурувчилари иссиқлик узатиш қозонхонасини қуриб битказишди. Қурилишда Ғузордаги 245, Усмон Юсупов туманидаги 236-кўчма механизациялашган колонна бинокорлари ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

Трест тасарруфида бўлган Қарши шаҳридаги Наим Халилов раҳбарлик қилаётган темир бетон буюмлари очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти қурилиш материаллари комбинатида тайёрланган маҳсулотларни етказиб бермоқда.

Шуниси қувонарлики, бу ерда ишлаб чиқарилган маҳсулотларни «Шўртангазкимё» мажмуига етказишда жамоадаги 30 дан ортиқ автотранспорт сафарбар қилинган.

Ишни бир маромда ташкил этишда қурувчиларга яратиб берилган шароитлар муҳим аҳамият касб этмоқда. Трест ихтиёрида 30 дан зиёд вагон-хонадон бўлиб, ҳар бирида 10-12 киши ҳордиқ чиқаради. Бир йўла 200 қурувчи овқатланадиган ошхона ишлаб турибди.

Республикамизнинг ҳар бир вилоятидан келган қурувчилар ҳам ишда алоҳида намуна кўрсатмоқдалар. Масалан, Бухоро вакиллари турар-жой бинолари қуришаяпти. Марказий қозонхона қурилишида Тошкентдаги Ўзбек-Америка бойлер (иссиқлик қозонхоналари) ишлаб чиқарувчи бирлашма жамоаси меҳнат қилмоқда. Умумий майдони 62 минг 500 квадрат метр бўлган ишчилар қўрғони қурилишида сурат ва сифат юқори. Ватанимиз харитасидан жой олган бу улкан қурилиш ҳар биримизда фахр ҳиссийтуйғуларини жўш урдиради.

Шавкат СУЛТОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

* * *

Суратларда: (юқорида) моҳир ҳайдовчи Муҳиддин Мансуров. У ўн йилдирки, турли қурилиш материаллари ташийди. (Чапда) 236-механизациялашган кўчма жамланмасининг электр пайвандчиси Сирожиддин Ғуломов.

Муаллиф олган суратлар.

КОРХОНАНИНГ БЎРСИЛДОҚ НОНЛАРИ

Нон — ризқ-рўзимиз, деб бежиз айтишмаган. Чунки, у эрталабки нонуштамизда, тушликда, кечқурунги овқатда ҳам дастурхонимизда бўлиши шарт. Меҳмон келганда биринчи навбатда нон билан чой олиб келинади. Қўйингки, инсон дунёга келибдики, ҳаётини нонсиз тасаввур қилолмайди.

Одамлар учун азиз неъмат бўлган ушбу маҳсулотлар новвойхоналарда тайёрланади. Шулардан бири Янгийўл туманидаги Одил Бекхўжаев номли нон маҳсулотлари корхонасидир. Айни кунларда новвойхона ишчилари маҳаллий аҳолига бўрсилдоқ ва ширмой нонларни тайёрлаб беришмоқда.

Корхонада юқоридаги маҳсулотлардан ташқари макарон, яхна ичимлик, музқаймоқлар ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилган. Натижада аҳолининг нон ва корхонада тайёрланаётган бошқа хилма-хил молларига бўлган эҳтиёжи тўла қондирилмоқда.

Суратда: корхонанинг тажрибали наввойи Зебо Мирзакаримовани кўриб турибсиз.

Холмат МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

Хориж тажрибасидан

ФИРМА – ДИЛЕР – ФЕРМЕР

Чет мамлакатлар қишлоқ хўжалигини техник жиҳатдан қайта қуришни молиялаштиришда фақатгина амортизация маблағларини жамлаш кифоя қилмайди. Америка Қўшма Штатлари ҳамда Ғарбий Европанинг бир қатор мамлакатларидаги фермер хўжаликларининг аксарият қисми техникани янгилаш ва сарфланган асосий капитални кўпайтириш учун қарзга олинган маблағдан фойдаланади. Бу гап қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоқлари жадал ривожланаётган, техника учун кўплаб маблағ сарфланаётган мамлакатларга айниқса дахлдордир.

АҚШдаги қишлоқ хўжалик техникаси учун ялпи капитал маблағ сарфида фермерларнинг ҳиссаси сал кам 55 фоизни ташкил қилади, қолган 45 фоизи фермерлар қарзга оладиган маблағдан иборат. Машина-трактор саройлари жами қийматининг деярли 3\4 қисми кредит берувчилар қўлида мужассамлашган.

Техникани ишлаб чиқарувчи фирмаларнинг 90 фоизга яқини мустақил равишда иш юритувчи дилерлик пунктлари орқали қишлоқ хўжалик техникасини сотиш, техник-сервис хизмати кўрсатиш, бу техника учун эҳтиёт қисмларни етказиб бериш ишлари билан шуғулланади. Бундан ташқари, мазкур пунктларда ишлатилган техникани сотиб олиш ва ҳатто ижарага олиш ҳам мумкин.

Техникани ишлаб чиқарувчи фирмалар билан дилерлар ўртасидаги муносабатлар шартнома асосида қурилади. Дилерлар одатда юридик ва иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлиб, техникани бозорда сотиш хусусида бир нечта фирмалар билан битим тузадилар. Бу битимда томонларнинг ўзаро мажбуриятлари белгилаб қўйилади.

Ҳозир АҚШ да 7 мингтага яқин дилерлик пунктлари мавжуд бўлиб, уларда техниканинг эҳтиёт қисмлари билан савдо қилинади ҳамда техник сервис хизмати кўрсатилади. Дилерлик пунктлари машина нархидан 10-30 фоиз миқдоридаги чегирмаси ҳисобига яшайди. Бу чегирмадан дилерларнинг харажатларини қоплаш, олинган техникани ташиб келтириш, уни сотиш, техника сотилганидан сўнг унга техник хизмат кўрсатиш, кафолатли таъмир ишлари, шунингдек тегишли манфаатларда фойдаланилади.

Техника яхши ҳолатда ва ўз вақтида харидорга етказиб берилишидан дилер ҳам ғоятда манфаатдор. Яхши ва сифатли техникани ишлаб чиқарган фирманинг обрўси ошади ва харидорлари кўпаяди: дуруст хизмат кўрсатган дилернинг эса даромади юқори бўлади.

Шу тариқа фирма, дилер ва фермер ўртасида мустаҳкам алоқа ўрнатилади. Иқтисодий манфаатдорлик масаласи фирма томонидан мувофиқлаштириб турилади, яъни машиналар учун тавсия қилинаётган нархларни вақти-вақти билан кузатиб бориш, мумкин бўлган даражада пасайтиришга ҳаракат қилинади.

Эҳтиёт қисмлар, йиғма машиналар ва агрегатлар дилерлар томонидан савдо қилинаётганда фирмалар худди ана шу усулдан фойдаланадилар. Ишлаб чиқариш харажатларининг 25-30 фоизи баъзи машиналар бўйича 50-60 фоизи эҳтиёт қисмларни сотиб олишга сарфланади.

Қишлоқ хўжалик техникасини ишлаб чиқарадиган фирмалар техникага кафолатли хизмат кўрсатувчи ва эҳтиёт қисмлар сотиладиган таянч пунктларини олдиндан ташкил қилмай туриб, бозорда техникани сотмайдилар, чунки, техника сотиладиган бозордан маҳрум бўлиб қолиш мумкин. Бундан эса рақобатдаги фирмалар фойдаланиб қоладилар.

Бутун дунёда амал қилинадиган қатъий қоида бор, яъни ким техникани сотса, ўша унга хизмат кўрсатади. Янги машина модели ҳали бозорда пайдо бўлишидан аввал ишлаб чиқарувчи (фирма)лар бош агент ва дилерларни керакли эҳтиёт қисмлар мажмуи билан таъминлайдилар.

Эҳтиёт қисмлар савдосига доир шартларни истеъмолчи (харидор) белгилайди - бозор қонуни ана шундай. Барча истеъмолчилар техниканинг эҳтиёт қисмлари керак бўлган пайтдагина уларни сотиб олишга ҳаракат қиладилар. Тайёр техникани, эҳтиёт қисмларни сотиш, техникага хизмат кўрсатишга доир барча масалалар билан жойлардаги дилерлар ва дилерлик пунктлари шуғулланадилар.

Дилерлар сотилган техниканинг 25-50 фоизини қамраб олади ва хизмат кўрсатади, фермерлар эса техник сервисга доир ишларнинг 10-20 фоиз қисмини мустақил равишда бажаради, бу борадаги қолган 35-45 фоиз ишлар мустақил устахоналар томонидан бажарилади.

Ҳозирги вақтда харидорнинг машина танлашида унинг нархи эмас, балки сифати, янгилиги, замонавийлиги ҳал қилувчи омил ҳисобланади.

Техникани ишлаб чиқарувчи фирма ҳудудий тарқоқлигидан қатъий назар, қишлоқ хўжалик техникасига сервис хизмати кўрсатишни барча жойларда ташкил қилади.

Техник сервис хизматининг шакли ва усуллари ишлаб чиқариш хусусиятлари, техникани сотиш ҳамда ундан фойдаланиш шартлари билан белгиланади.

Янги техникани реализация қилувчи дилер техникага кафолатли хизмат кўрсатишда фирма олдида жавобгардир. Бунда гап харидор сотиб олган янги машина-механизмлар ҳақида бормоқда. Кафолатли хизмат кўрсатишда яна бир муҳим жиҳат бор: дилер техникага кафолатли хизмат кўрсатиш муддатларини ўз ҳолича ўзгартиришга ёки фирма номидан ваъда бериш ва бошқа хил мажбуриятларни ўз зиммасига олишга ҳақли эмас.

Америкалик мутахассислар техниканинг ишлаш қобилиятини таъминлашда асосан 3 та асосий қоидага амал қиладилар. Бу қоидалар қуйидагилардан иборат:

- сифат ва пухталик нуқтаи назаридан машина қурилмасини мунтазам яхшилаб бориш;
- техник сервис хизматини ташкил этиш ва унинг технологиясини такомиллаштириш;
- техникани сотиб олишда мижозларнинг хавотирланиш даражасини пасайтириш.

Биринчиси ишдан чиққан қисмларни тезроқ алмаштириш имкониятини берувчи техник қурилмаларни жорий этиш ҳақида бормоқда. Иккинчиси қишлоқ хўжалиги техникасининг техник сервис соҳасини яхшилашга мўлжалланган. Учинчиси мижознинг таваккалчилик билан иш тутишини камайтиришни назарда тутади, бунга эса кафолат бериш муддатларини узайтириш ҳамда техник сервис йўли билан эришилади. «Агар техника ишдан чиқса, биз бундан кўрилган зиённи қоплаймиз» деган шиор мазкур фаолиятнинг негизини ташкил этади.

АҚШда қишлоқ хўжалик техникасининг кафолатли муддати камида 18-24 ойдан иборат. Япония фирмалари эса харидор сотиб олган техниканинг кафолат муддат даврида тез-тез ишдан чиқувчи узел ва қисмларини ўз ихтиёрлари билан, гарчи харидор бу машиналарга эътироз билдирмаса ҳам, алмаштириб берадилар.

«Форд» фирмасида ишлаб чиқарилаётган тракторларнинг айрим туркумлари (ТВ) бўйича кафолат муддати 3 йил қилиб белгиланган ёки бу техника 2500 мотосоат ишлаши шарт. Ана шу кафолат муддати даврида тракторнинг ишдан чиққан қисмлари ёки бошқа хил камчиликлари дилерлар ёрдамида 1-2 кун ичидаёқ тикланади. Борди-ю ўша камчиликни тузатиш чўзиладиган бўлса, у ҳолда трактор янгиси билан алмаштирилади, эскиси эса таъмирлаш учун олиб кетилади.

«Хесстон» фирмаси трактор двигателларининг кафолат муддатини 4 йилгача ёки 3000 мотосоатгача етказди. Шу билан бирга уларнинг нархи ўзгаргани йўқ. «Джон Дир» компанияси тракторларнинг кафолат муддатини чекланмаган ишлаш соати билан 2 йилга белгиланган. Кўрсатилган кафолат шиналар, радиоаппаратура ва аккумулятор батареясига тааллуқли эмас. Янги эҳтиёт қисмларнинг кафолат муддати 90 кунни ташкил этади. Масалан, «Массей Фергюссон» фирмаси таъмирланаётган эҳтиёт қисмларнинг кафолат муддатини 3 ойдан бир йилгача чўзиб беради. Кўпгина фирмалар сотилган техника учун эҳтиёт қисмларнинг бемалол харид қилинишига 10-15 йил мобайнида кафолат беради.

«Катерпиллар» фирмасининг бу соҳадаги фаолияти алоҳида диққатга сазовор. Фирма жаҳоннинг 160 та мамлакатида ўз ваколатхонасига эга. У 100 дан ортиқ номдаги турли техникаларни ишлаб чиқармоқда ва истеъмолчиларга сотмоқда. Фирма мамлакатдаги 100 нафар дилерлар билан ҳамда жаҳоннинг 160 мамлакатидаги сал кам 1500 нафар дилерлар билан шартнома асосида иш юритади. Ер юзидаги барча қитъаларда фирманинг тақсимот марказлари ва бош устахоналари бор. Фирма ҳар қандай мамлакатда эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш кафолатини ўз зиммасига олган, агар шу эҳтиёт қисмлар зарур бўлиб қолса, уларни фирма 48 соат ичида муҳайё қилади (агар у 48 соат ичида етказиб бера олмаса, унда буюртмада кўрсатилган деталь истеъмолчига текин берилади).

Фирмалар билан дилерлар ўртасидаги ўзаро иқтисодий муносабатлар қатъий равишда йўлга қўйилган: фирмалар (компаниялар) дилерларни кредит ҳисобига машина ва ускуналар туркуми билан таъминлайди, бериладиган кредит муддати техниканинг мавсумий ишлашига қараб 12 ойдан 18 ойгача қилиб белгиланади, дилер техника ва ускуналарнинг сотилишига қараб фирмага пул тўлаб боради. Башарти техника муддатида сотилмаса, у ҳолда дилер шу техника қийматининг муайян фоизини фирмага тўлаши шарт. Мижозлар билан яхши йўлга қўйилган дилер фаолияти буюртма қилинган жамики техника қийматини у олинганидан сўнг бир ой ўтгач фирмага тўлаши лозим.

Одатда дилер машина ва эҳтиёт қисмлар нархига тахминан 10 фоиз устама қўяди. Ана шу устама ҳақ эвазига у ўз иш ҳақини қоплайди, солиқларни тўлайди ва маълум даражада фойда олади.

Янги техниканинг нархи дилер билан харидор ўртасидаги келишув орқали белгиланади. Бунда нархнинг энг юқори даражаси компания (фирма) томонидан тавсия қилинган чакана нархдан ортиқ бўлмаслиги керак (тавсия қилинадиган чакана нархлар каталоги, қишлоқ хўжалиги машинасозлиги компаниялари томонидан йилига 2 марта нашр этилади).

Сотиб олувчи билан музокара олиб борувчи дилернинг савдо агентлари компания томонидан тавсия қилинган нархдан баланд қўйилмайди. Ҳозирги вақтда истеъмолчи керак бўлган техникага буюртмани воситачига топширади, у эса ҳамма буюртмаларни йиғиб олиб, ишлаб чиқарувчига мурожаат қилади ёки уни сотиб, савдо базасига етказиб беради. Бунда маҳсулот тайёрловчи завод ўз нархини белгилайди. Воситачи эса истеъмолчидан буюртмаларни бажаргани, маҳсулотни олиб келгани ва қўшимча равишда йиғгани учун истеъмолчидан техника нархининг бир неча фоизи миқдорида қўшимча ҳақ олади.

Воситачи талаб-эҳтиёжни аниқлаш, ишлаб чиқарувчи билан техника таркиби, номенклатураси, унинг қадоқланиши ва тайёргарлик даражаси тўғрисида келишиб олиши ҳамда бошқа масалаларнинг ечимини ўз ҳисобидан ҳал қилиши мумкин, чунки бу масалаларни ҳал қилиш унинг маркетинг фаолиятига киради, лекин бу истеъмолчига қўшимча хизмат кўрсатишга кирмайди.

Кўриниб турибдики, хорижий давлатларда қишлоқ хўжалик фаолияти кўпчиликнинг иштирокини тақозо этадиган мажмуий йўналишдир. У ерда техникани ишлаб чиқарувчи, етказиб бериб, сотувчи ва фойдаланишда қатнашувчилар қатъий равишда ўз ишлари билан машғул бўладилар. Бинобарин, АҚШ ва бошқа илғор мамлакатлар фермер хўжаликларининг иш тажрибаси Ўзбекистонда ҳам бу ишларни тўғри ва пухта ташкил қилишда муҳим аҳамият касб этиши шак-шубҳасиздир.

Абдукарим УСМОНОВ,
техника фанлари номзоди.

Фарзандлар меҳр оғушида

ДУРДОНАНИНГ БОҒЧАСИ ЁПИЛМАЙДИ

Механизатор Абдурасул кеча энг яхши кўрсаткичга эришди. Ўзи бошқараётган «зангори кема» билан 12 тонна пахта териб олди ва «Энг илғор механик ҳайдовчисига» деган кўчма байроқча ҳамда мукофотга сазовор бўлди. Мукофотни тушлик пайтида касаба уюшма қўмитасининг раиси Мўминжон Умаров кўпчилик ўртасида топширди. Бугун эса машинани шериги Солижон бошқариши керак, унга эрталабгача ҳордиқ. Тўғри-да ахир, одам жони темир эмасски, мой билан сув қуйиб турсанг бас, тинимсиз ишлай- верса. Касаба уюшма қумитаси ва хўжалик бошқаруви ишлаб чиққан иш тартибига кўра тиғиз меҳнат шароитидаги ходимларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатилади. Ҳар икки кунда дам олишга имкон яратилади.

Ўша куни йигит оқшомга яқин уйига қайтганида дарвоза остонасидан ўтмасданоқ уч ёшли қизи дурдона чопқиллаб чиқиб бўйнига осилди.

-Мен бувимланикига бориб ухлаб келдим,- деди мақтаниб. Сўнг ўзига муҳим ҳисобланган хабарни етказди.

-Тоғамнинг ўғли Содиқ бор-ку, Содиқ. Сиз доим бу боланинг ўнг қулоғи чапдагисидан катта деб масхара қиладиган бола. Ўша Содиқ-чи, боғчага бормай қўйибди.

-Агар Содиқ боғчага бормаётган бўлса, ёмон бола экан. Энди чап қулоғиям каттариб кетади. Кўчадагилар шалпанг қулоқ бола экан, деб кулишади,- Абдурасул қизининг гапига хос оҳангда фикр билдирди.

-Йўқ, Содиқ опош бола,- кескин эътироз билдирди Дурдона. - Боғчалари бекилиб қопти. Боғчаларига борса, олмапти. Энди ўзларингизни уйларингизда ўйнайсизлар, дейишипти опалари.

-Қизингиз қишлоғимиздаги боғча ишламай қўйгалигини айтяпти шекилли. - Паловни қозондан сузиб келиб дастурхонга қўяётган Турсуной изоҳ берди. - Аям келганларида Содиқжон қатнаётган боғча ишламай қўйганлигини, хўжалик раҳбарлари етарли шароит яратиб беришмаганидан ёпилиб қолганлигини айтгандай бўлгандилар.

Аясининг сўзларига кўзларини катта-катта очиб киприкларини пирпиратиб қулоқ солиб турган Дурдона дадасига ялинганнамо деди:

-Бизнинг боғчамизниям беркитиб қўйишармикан энди. Жон, дадажон, айтинг, бизни боғчани беркитишмасин. Боғча опаларимиз жуда ҳам яхши. Бизга роса қизиқ-қизиқ эртаклар айтиб берадилар. Ўйинчоқларимиз ҳам кўп. Гулнафис, Раъно, Ҳилола, ҳамма ўртоқларим яхши, бирга-бирга ўйнаймиз, ўйинга тушишни, ашула айтишни ўрганамиз. Агар беркитиб қўйишса,дугоналаримнинг уйи узоқ, қандай қилиб топиб бориб ўйнайман ?

-Бунақа ваҳима гапларни қаердан топдинг? - кулиб деди Абдурасул. - Боғча-яслиларимиз ёпилмайди. Бизнинг хўжалигимиз бой, ҳамма нарса етарли. Мазза қилиб боғчаларингизга қатнаб ўйнайверасизлар!

...Юқоридаги воқеа ана шундай юз берганми, йўқми, бировнинг кафолат беришлиги қийин, лекин жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Носиржон Отахонов билан боғча- яслилар фаолияти келажагимиз эгалари ҳисобланмиш кичкинтойлар ҳақида қилинаётган ғамхўрлик мавзусидаги мулоқотимиз чоғида механизаторлардан бири қариндошлариникига борган қизалоғи ана шунақа гап топиб келганлигини эслади.

Хўжалик бошқаруви ва касаба уюшма қўмитаси истиқболимиз эгаларининг замонамизга мос кишилар сифатида вояга етишлари учун шарт-шароит яратиш чораларини кўрмоқдалар. Хўжалик ҳудудидаги деярли барча қишлоқларда болалар боғчалари фаолият кўрсатмоқда. Болалар боғчаларининг номлари бирбировидан ёқимли: Тўлғоной Абдуллаева мудирлигидаги «Ширинтой», Саломат Дадабоева раҳбарлигидаги «Юлдуз», Гулчеҳра Юсупова бошқараётган «Бинафша» мактабгача тарбия муассасининг ҳар бирида 140 нафардан, Сожида Аҳмедова етакчи бўлган «Умид» болалар боғчасида эса 50 дан ортиқ кичкинтой мириқиб кун ўтказмоқда.

Мана, биз «Ширинтой» болалар боғчасидамиз. Энг аввало боғча биносининг кўриниши кишига завқ бағишлайди. Иморат манзарали ва мевали дарахтлар оралиғида жойлашган.

Боғчада таълим-тарбия ишлари педагогика фани талаблари асосида йўлга қўйилган. Юқори гуруҳларнинг дастурлари мураккаброқ тарзда тузилган бўлиб, унга кўра кичкинтойлар мактабга боришга ҳозирлик кўришни бошлаганлар. «Боғча опа»лари раҳбарлигида янгича лотин ёзувини ўрганмоқдалар. Болаларнинг аллақачон ўзларининг исми шарифларини ёзишни билиб олганликлари, 40-50 гача санашни уддалаётганликлари кишини қувонтиради.

Кичкинтойлар дастлабки жисмоний тарбия машғулотларига ўргатиб борилмоқда. Улар белгиланган режа ва вақт бўйича нонуштадан кейин ана шундай машғулотлар билан шуғулланмоқадлар, буларнинг самараси ўлароқ тарбияланувчилар соғлом ва бақувват бўлиб вояга етмоқдалар.

Хўжалик ҳудудида мактабгача тарбия муассасаларида ана шундай манзараларнинг гувоҳи бўлиб, жамоа шартномасида ёш авлод ҳақида қилиниши лозим бўлган ғамхўрлик юзасидан акс эттирилган бандлар амалда ўз исботини топаётганлигига яна бир бор ишондик.

Шубҳасизки, болалар тўғрисидаги жон куйдириш ёлғиз боғча ва яслилар фаолияти яхшироқ йўлга қўйилганлиги билан белгиланмайди. Юртбошимиз ўз маърузасида кўп бор таъкидлаётганидек, фарзанд энг авволо уйида, оилада вояга етади, шу масканда онги шаклланади. Шундай экан уларнинг чинакам камолотга эришувлари учун оила таянч, осуда, фаровон бўлмоғи зарур. Бинобарин ишловчиларнинг иш ҳақлари ўз вақтида ҳисоб-китоб қилиб борилмоқда. Болалик аёллар нафақаларини беришда асло узилишларга йўл қўйилмаяпти. Масалан, 1997 йилдан 2 ёшгача фарзанди бўлган хўжалик ҳудудида 45 та оилага 652950 сўм тўланган бўлса, шу йилнинг дастлабки ярмида ана шундай имтиёзга эга ҳисобланган 42 та оилага 300 минг сўмга яқин пул тўланди. Хўжалик қишлоқларидаги кўп болалик ва кам таъминланган оилалар биринчи галда иш ўрни билан таъминлаб борилмоқда ва ойлик маошлари кечикишига йўл қўйилмаяпти.

Шунингдек, ишловчиларни зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан мунтазам таъминланишларига эришилмоқда. Шу йилнинг ўзидагина уларга иш ҳақлари ҳисобидан 841 тонна дон, 105 тонна шоли, 28 тонна ўсимлик ёғи, оила чорваси учун 285 тонна ем-хашак, хўжалик бошқаруви ва касаба уюшмаси қўмитасидан энг зарур деб топилганларга эса қўшимча қарор асосида 80 бош қорамол, 2500 бош товуқ, 105 тонна картошка, 82 тонна сабзавот ва бошқа кўплаб қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етказиб берилди. Мактаб ва халқ маорифини ривожлантириш учун 1998 йилнинг ўзидагина 275 минг сўм маблағ сарфланди. Хуллас, бошқарув маъмурияти ва касаба уюшма қўмитаси ёшлар тарбиясини, камолотини ўзининг бош вазифаларидан деб билмоқдалар.

-Бизда ҳеч қачон боғчалар ёпилмайди,- деди шу суҳбатимиз якунланаётганида хўжалик раҳбари Носиржон Отахонов.

-Балки улар янада ривож топади. Сабаби, ишлаб чиқаришимиз тобора тараққий топмоқда.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ.

АҲМАД ал-ФАРҒОНИЙ ҚИЁФАСИ ЯРАТИЛДИМИ?

(Тошкентда очилган кўргазмадан кейинги ўйлар)

Буюк аллома Абдул Аббос Аҳмад ибн Муҳаммад ибн Касир ал-Фарғоний таваллудининг 1200 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Бадиий Академияси Санъатшунослик илмий-тадқиқот институтида очилган кўргазмага қўйилган асарларни кўриб, тасаввуримиз янада тиниқлашди.

Беихтиёр, «Ўзбекистон халқлари тарихи» китобининг I-жилдида («Фан» нашриёти-Тошкент 1992 йил) ўқиганим ушбу ўта қисқа маълумот ёдимга тушади. Унда шундай дейилган эди: «IX-XI асрларда Ўрта Осиёда араб тилида асарлар ёзган олимлар етишиб чиқдилар. Масалан, буюк 'математиклар Абу Жаъфар ибн Мусо ал-Хоразмий ва Аҳмад ал-Фарғоний шулар жумласидан бўлиб, номларининг ўзиёқ уларнингХоразм ва Фарғонадан чиққанликларини яққол кўрсатиб турибди»(103-бет). Бундан бошқа ҳеч қандай маълумот тополмайсиз. Фақат унинг математик эканлиги билдирилган...

Унинг таваллуди муносабати билан билдикки, Аҳмад ал-Фарғоний нафақат математик, шу билан бирга астрономия, география фанларини яратган етук илмли инсон, ҳатто муаллим ҳам экан...

Кўргазмага ташриф буюрган кишилар орасида Аҳмад ал-Фарғоний юртдошларидан бор эканидан севиниб, уларга «Аллома сиймоси яратилибдими, кўнгилларингиз тўлдими?» - дея савол бердим. Ўрта ёшли бир киши кулиб: «Бирор гап айтиш қийин уни ҳеч ким кўрмаган, расмлари ҳам йўқ. Тасвир усталари ўзларича, билганларича яратишаверибди», - деди.,

Кўргазмада Республикамиз тасвир усталаридан Улуғбек Болтабоев, Р.Ризамуҳаммедов, Жўра Асрон, З.Фаҳриддинов, Азиза Маъматова ишлаган рангтасвирларда Аҳмад ал-Фарғонийнинг сиймосини яратишга ҳаракат қилингани сезилиб турибди. Ҳайкалтарошларимиз М.Гасимов, М.Облоқуловларнинг бўй баробар ишлари анча тузук, ишонарли чиқибди. Булардан ташқари туркманистонлик рассом Қурбон Муродов, ҳиндистонлик Сафар Аҳмад, мисрлик Сандал Газар, америкалик Рицар Дона ҳам Аҳмад ал-Фрғоний қиёфаларини яратганликлари кишини қувонтиради.

Киношунос олим Борий Ҳасанов:«Менимча ўзбек тасвирчилари ишлаган Аҳмад ал-Фарғоний қиёфалари анча мукаммал кўринса-да, кексароқ мўйсафидни эслатяпти. Чет элликлар яратган қиёфаларда ҳақиқат бордек туюляпти» деган фикрни айтди.

Айниқса АҚШдан келган рассом Рицар Дона тасаввуридаги Аҳмад ал-Фарғоний қиёфаси кўпчиликка маъқул келди. Мисрлик Сандал Газар асари ҳам шу асарга ҳамоҳангдур.

Асарларни кўздан кечираётиб нима сабаб биландир асарлари кўргазмадан ўрин олмаган академик, кекса мўйқалам соҳиби (ҳозир 82 ёшда) Малик Набиев яратган Аҳмад ал-Фарғоний портретини эсладим. Устоз бу асар устида ишлаб уни «Ўзбекистон» журнали муқовасида чоп эттиргандан сўнг, бу асар 140 мамлакатга тарқатилган, олим, тарихчи, санъатшунослар асарга ижобий баҳо беришган эди.

Ҳар қалай буюк аллома сиймосини яратиш йўлида дастлабки қадам бошланди, деб,- энди бемалол айтиш мумкин.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
санъатшунос.

Зарбдор туманидаги «Бахт» деҳқон хўжалиги уюшмаси Жиззах вилоятида биринчилардан бўлиб давлатга пахта сотиш йиллик режасини бажарди. Икки минг 530 тоннадан зиёд хомашё юқори навларда эл хирмонига топширилди. Уюшма деҳқонлари даладаги ҳосилни чамалаб, яна 300 тонналик хирмон уйиш мумкин, демоқдалар.

«Бахт» жамоасининг бу муваффақиятига пахтакорларга яратиб берилган маданий-маиший шароитлар ҳам сезиларли туртки бўлди. Пахта тайёрлаш режаси бажарилган кун эса хўжаликда яна бир янгилик рўй берди - «Бахт» қишлоқ шифокорлик пункти фойдаланишга топширилди.

Суратда: уюшма раиси Шухрат Эшбоев янги шифо масканига поёндозлар совға қилмоқда.

Н. АЛМУРОДОВ
олган сурат.

• СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

Ўтган ҳафта республикамиз спорт мусобақаларига бой бўлди. Бир неча кун мобайнида пойтахтимиздаги марказий зобитлар уйи баскетбол залида эркаклар жамоалари ўртасида «Спрайт-Челленжер» деб номланган халқаро турнир бўлиб ўтди. Барча учрашувларда ғалаба қозонган мамлакатимиз баскетболчилари биринчи ўринни эгаллашди. Иккинчи ўринга бир йўла иккита жамоа даъвогарлик қилаётганди. Булар Хитой армия клуби ҳамда Қозоғистон терма жамоаси эди. Кескин ва муросасиз курашлар остида ўтган учрашувда хитойлик спортчилар 98:87 ҳисобида мағлубиятга учрашди ва иккинчи ўриндан ҳам қуруқ қолишди. Турнир якунлангач, мусобақа қатнашчиларига «Кока-кола» компаниясининг қимматбаҳо совғалари топширилди.

* * *

Олмалиқ шаҳридаги Металлург спорт мажмуи эркин кураш бўйича республика чемпионати баҳслари ниҳоясига етди. Чемпионатда мамлакатимизнинг барча моҳир полвонлари иштирок этишди. Уч кун давом этган мусобақалар ичида энг қизиқарлиси кўплаб халқаро турнирлар ва жаҳон чемпионатлари иштирокчилари Моис Ибодов ва Адҳам Очиловлар ўртасидаги финал баҳси бўлди. Бунга сабаб ҳар икки спортчи ҳам бир залда ва мураббий қўл остида шуғулланади. Маҳорат бобида бироз устун бўлган Адҳам Очилов қийинчилик билан рақибини мағлуб эта олди ва Таиландга бориш ҳуқуқини қўлга киритди. Шунингдек, 58 килограмм вазнда Маъмур Рўзиев, 63 килограммда Жаҳонгир Муродов, 69 кгда қорақалпоғистонлик Нурлан Жаксаликов, 76 кг вазн тоифасида терма жамоамиз аъзоси Игорь Купеев, 85 кгда Шерзод Абдувалиев, 97 кг вазнда самарқандлик Равшан Абдуғаффоров ҳамда ўта оғир, яъни 130 кг вазн тоифасида Баҳодир Бобониёзовлар Ўзбекистон чемпиони унвонига сазовор бўлишди. Эркин кураш бўйича Ўзбекистон чемпионати Таиландга борадиган терма жамоамиз таркибини аниқлаш ва ушбу нуфузли мусобақага тайёргарлик вазифасини ўтади.

* * *

Туркиянинг Истанбул шаҳрида эркин кураш бўйича ўсмир ёшлар ўртасида халқаро турнир баҳслари бўлиб ўтди. Унда жаҳоннинг энг кучли 11 та команда вакиллари ғолиблик учун кураш олиб боришди. Ўз вазн тоифаларида мамлакатимиз вакилларидан Жаҳонгир Муродов, Тўлқин Бўронов олтин, Эркин Тожиметов, Жаҳонгир Абдураҳмонов кумуш, Зокир Азимов эса бронза медалини қўлга киритишди. Умумжамоа ҳисобида ҳам мамлакатимиз вакиллари туркиялик спортчилардан сўнг иккинчи ўринни эгаллашди.

Ҳар тўғрида

ЙИҒЛАШ ҲАМ ФОЙДАЛИ

Германияда эркаклар аёлларга нисбатан 8 йил кам яшайди. (Эркакларнинг ўртача умри-69, аёлларники-77 йилга тенг).

Америкалик машҳур нейролог Билл Фрей: «Эркакларнинг камроқ умр кўришларининг боиси уларнинг кам йиғлашларидадир», - дейди. Унинг бундай хулосасини Сен-Поледаги Альцгеймер институтининг раҳбари ҳам тасдиқлаб: «Йиғлаш фойдали. Кўз ёшлари организмдаги тажангликка (асабийликка) олиб келадиган гармонларни ювиб чиқаради. Бундай гармонларнинг ҳаддан зиёдлиги эркакларнинг ўлимига сабаб бўлувчи - инфаркт ва инсультга олиб келади»,- дейди. Эркаклар одатда 13-16 ёшларидан бошлаб йиғламай қўядилар. («Эркаклар йиғламайдилар» ибораси халқларда кенг тарқалган). Аёллар учун йиғлаш одатдан ташқари ҳол деб ҳисобланмайди.

Германияда нашр этиладиган «Билд» журналининг «Эркаклар яна йиғлашни ўрганишлари мумкинми?» - деган саволига мюнхенлик психолог Стефан Лернер: «Албатта, дастлаб ҳеч кимса йўқ бир хонага кириб рўй берган қайғули ходисани эслаб йиғлаш - юзингизга оқиб тушаётган ёшларга парво қилмаслик лозим. Шунга ўрганиб олгандан кейин эса дўст-ёрлар орасида ҳам бемалол йиғлайверасиз. Муҳими, фақат қайғули кунларда эмас, хурсандчилик онларида ҳам эркаклар кўз ёш тўкишдан уялмасликлари лозим!»- деб жавоб қайтарган.

ЖАНЖАЛНИНГ ТАЪСИРИ

Британиялик дўхтирлар 6,5 минг кишининг ҳолатини ўрганиб, ота-оналар ўртасидаги турли жанжаллар ўсмирларга ёмон таъсир этади, деган хулосага келишди. Уларнинг аниқлашларича, доимо жанжалнинг шоҳиди бўлиб турадиган болаларнинг кўпчилиги касалманд ва уларнинг бўйлари нормал шароитда тарбияланаётган болаларнинг бўйларига нисбатан 10 см пастроқ экан. Дўхтирларнинг фикрига кўра асаблар таранглашган вақтида организм камроқ гармон ишлаб чиқарар экан.

АЛДАГАНИ УЧУН ЖАЗО

Франциянинг Алткирх шаҳарчасининг суди 13 яшар Фредерикка нисбатан одатдан ташқари ҳукм чиқарди — у икки ҳафта мобайнида маҳаллий ўт ўчириш жамоаси ходимларининг этикларини тозалаб турадиган бўлди. Фредерикнинг бундай жазога тортилишига у бир неча марта ёлғон сигнал бериб командани оёққа турғизгани сабаб бўлган.

Лазиза ИСМОИЛОВА
тайёрлади.

Ҳар тўғрида

«ЮНУСОБОД БОЗОРИ» ОЧИҚ АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ АКЦИОНЕРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

1998 йил 16 ноябрь соат 16-00 да Юнусобод тумани ҳокимиятининг мажлислар залида (А.Темур кўчаси 72) «Юнусобод бозори» очиқ акционерлик жамияти ўз акционерларининг навбатдан ташқари йиғилишини ўтказади.

КУН ТАРТИБИ:

1. Жамиятнинг таъсис ва ички норматив ҳужжатларини Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 22 августдаги 361-сонли «Акционерлик жамиятларини бошқариш тизимини такомиллаштиришга доир чора тадбирлар тўғрисида»ги қарори билан тасдиқланган намунавий хужжатларга мувофиқлаштириш тўғрисида.
2. Акционерлик жамияти ижроия органи раҳбари ва кузатув кенгашининг жамият тузилган вақтдан то шу кунга қадар кўрсатган фаолияти тўғрисидаги ҳисоботи.
3. Жамият кузатув кенгаши таркибида ўзгартириш киритиш тўғрисида.
4. Акционерлик жамияти ижроия органи раҳбарини ёллаш тўғрисидаги меҳнат шартномасини кўриб чиқиш ва тасдиқлаш тўғрисида.

Акционерлар Юнусобод тумани ҳокимиятида соат 15-00 дан бошлаб рўйхатга олинади.

Йиғилишда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган акционерлар рўйхати жамият акционерлари реестрининг 1998 йил 5 ноябр ҳолатига кўра тузилади. Умумий йиғилишда тайёрланган ҳужжатлар билан жамият бошқаруви (идораси)да қуйидаги манзилда танишиш мумкин: Юнусобод, 11 мавзе.

КУЗАТУВ КЕНГАШИ

Суд залидан

ҚАРИБ ҚУЙИЛМАГАН

Инсон ёши улғайган сайин босиб ўтган ҳаёт йўлига чуқурроқ разм солади, ўз-ўзига ҳисоб беради. Қалбидаги эзгу ҳислар янада қуюқлашади. Ёшларни халқпарвар, оилапарвар, меҳр-оқибатли бўлишга ундайди. Ўзининг бундай фазилатлари билан кўпчиликка бош бўлганларни биз чинакам бахтиёр кексалар, деймиз.

А.Навоий номли жамоа хўжалиги (Нарпай тумани) Қора қишлоғида яшовчи Туркман Тошевнинг ёши 66 да. Унинг айни кексалик даврини суриб, давраларнинг тўрида ўтирадиган пайти. Бироқ, ёшига номуносиб хатти-ҳаракатлар қилиб, ҳурматини билмаётир. Дарвоқе, у бундан ўн йил аввал судланиб, 2 йил муддат билан мажбурий меҳнатга жалб қилинганди. Аниқроқ қилиб айтганда, кўкнор ўсимлиги экиб парваришлагани учун ушбу жазога тортилганди.

Ўрганган кўнгил ўртанса қўймас экан. Бу гал ҳам у илгариги жиноятини такрорлади. Воқеа қуйидагича бўлган эди.

Туркман Тошевнинг илтимосига кўра унинг оилавий аҳволи ҳисобга олиниб, хўжалик унга 6 гектар буғдойзор ажратиб берди. У ана шу яхшилик эвазига ҳалол меҳнат қилиб юрса нур устига аъло нур бўларди. Аммо бу гал ҳам шайтоннинг гапига кириб, 400 квадрат метр буғдойзорга кўкнор экди. Ундан 154 туп оғу ўсимлиги ундириб, парваришлай бошлади. У ўзининг бу жиноий ҳаракатини қанчалик яширмасин барибир сири фош бўлиб қолди. Қора оғу йўқ қилинди.

Судланувчи Туркман Тошев суд мажлисида айбига тўлиқ иқрор бўлди, кексалиги, касалмандлигини ҳисобга олишларини сўради. Бу ишидан минг бор пушаймонлигини айтиб, тавба-тазарру қилди.

Лекин кечиккан пушмондан нима фойда?!

Юқоридаги қилмишлари учун уни қариб қуйилмаган одам, деса бўлади. Ахир шу ёшида юқорида айтиб ўтганимиздек, давраларнинг тўрида эмас, қамоқда ўтирса уят эмасми?!

Ризо ХУДОЙҚУЛОВ.

ИШОНЧ. Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси нашри

Бош муҳаррир: Мирғиёс ҚАЮМОВ

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79.
Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият-56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш-56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ-56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-83-01, Наманганда - 6-22-10,
Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43,
Урганчда - 6-03-40, Қаршида- 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 133; 134
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.
Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 01.00

Буюртма Г— 0508. Нусхаси — 14.663.

123456